

Ocena końcowa wdrażania
Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich
w Bielsku-Białej na lata 2014-2021 (Kontynuacja
PROM 2007-2013) – (PROM 2014-2021)
wraz ze sprawozdaniem z całości realizacji
Programu

Fot. Marek Kocjan

Wykonujący opracowanie:

Wydział Strategii i Rozwoju Gospodarczego
Urząd Miejski w Bielsku-Białej
ul. ks. Stanisława Stojałowskiego 32
43-300 Bielsko-Biała

Współpraca:

Zespół zadaniowy do zakończenia prac nad aktualizacją „Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej na lata 2014-2021” oraz jego koordynowania i monitorowania w latach 2015-2022.

Doradztwo, prace eksperckie:

Instytut Rozwoju Miast i Regionów
ul. Targowa 45, 03-728 Warszawa
Współpraca w ramach projektu „Plan Działań dla Miast. Modelowa lokalność”

SPIS TREŚCI:

I.	ZAŁOŻENIA SYSTEMU MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI PROGRAMU REWITALIZACJI PRZYJĘTE W PROM 2014-2021	5
I.1	Monitoring wdrażania rewitalizacji w Bielsku-Białej zgodnie z zapisami PROM 2014-2021	5
I.2	Monitoring osiągnięć/oddziaływania PROM 2014-2021.....	6
I.2.1	Monitorowanie procesu rewitalizacji metodą analizy jakościowej.....	6
I.2.2	Monitorowanie procesu rewitalizacji metodą analizy ilościowej - wskaźnikowej	7
II.	OCENA WDRAŻANIA PROM W LATACH 2014-2021	8
II.1	Monitoring procesu rewitalizacji w Bielsku-Białej - skutków/oddziaływania PROM 2014-2021	8
II.1.1	Monitoring procesu rewitalizacji w Bielsku-Białej – analiza jakościowa	8
II.1.1.1.	Monitoring zmian w fizjonomii obszaru rewitalizacji miasta Bielska-Białej	8
II.1.1.2.	Monitorowanie odbioru społecznego PROM 2014-2021 – analiza wyników badania ankietowego	9
II.1.2	Monitoring procesu rewitalizacji w Bielsku-Białej – analiza ilościowa – wskaźnikowa.....	12
II.1.3	Opis rezultatów działań rewitalizacyjnych – zakończonych projektów ujętych w PROM 2014- 2021	26
II.1.4	Efekty wdrażania PROM 2014-2021 - zmiany w obszarze rewitalizacji w wyniku podjętej interwencji.....	31
II.2	Monitoring wdrażania PROM w latach 2014-2021 wraz ze sprawozdaniem z realizacji całości Programu	35
II.2.1	Stan realizacji projektów ujętych w PROM 2014-2021 – sprawozdanie z realizacji całości Programu	35
II.2.2	Stopień osiągnięcia celów PROM 2014-2021	38
II.2.3	Wnioski z wdrażania projektów ujętych w PROM 2014-2021	41
III.	PODSUMOWANIE PROCESU REWITALIZACJI W BIELSKU-BIAŁEJ DO ROKU 2021 ORAZ REKOMENDACJE DO DALSZYCH DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH NA PODSTAWIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI (<i>na podstawie ustawy o rewitalizacji</i>)	43
III.1	Podsumowanie procesu rewitalizacji w Bielsku-Białej do roku 2021	43
III.2	Rekomendacje do dalszych działań rewitalizacyjnych w Bielsku-Białej	45
	Spis Tabel.....	50
	Załącznik 1.....	51

WPROWADZENIE

Przyjęty przez Radę Miejską w Bielsku-Białej *Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej na lata 2014-2021* (Kontynuacja PROM 2007-2013) - dalej PROM 2014-2021, został pozytywnie oceniony przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego - Instytucję Zarządzającą RPO WSL na lata 2014-2020 i wpisany do Wykazu programów rewitalizacji województwa śląskiego. Umożliwiło to beneficjentom – Projektodawcą ubieganie się o finansowanie ze środków UE na działania rewitalizacyjne ujęte w przedmiotowym Programie.

Do końca 2019 roku rolę Operatora Programu pełniło Biuro Rewitalizacji Obszarów Miejskich, a od 2020 r. funkcję tą przejął Wydział Strategii i Rozwoju Gospodarczego Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej. Operator Programu zobowiązany jest do *sporządzenia Oceny końcowej realizacji procesu rewitalizacji w Bielsku-Białej (wraz ze sprawozdaniem z całości realizacji PROM za lata 2014 – 2021)*.

W związku z powyższym, aby uzyskać wsparcie eksperckie w dziedzinie rewitalizacji i zachować obiektywizm w ocenie prowadzonego od wielu lat procesu rewitalizacji, Miasto Bielsko-Biała w 2021 roku przystąpiło do Programu (realizowanego na zlecenie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej przez Instytut Rozwoju Miast i Regionów) pn. *„Plan działań dla Miast. Modelowa lokalność”*. W wyniku tych prac powstało niniejsze opracowanie. Dokonano w nim analizy przyjętych wskaźników rewitalizacji wpływających na osiągnięcie celów Programu. Ponadto opisano rezultaty projektów, tj. określono w jaki sposób zdiagnozowane zjawiska kryzysowe zostały zniwelowane poprzez zrealizowane projekty oraz czy sytuacja obszaru rewitalizacji uległa na tyle poprawie, aby uznać go za obszar nie wymagający interwencji rewitalizacyjnej. Opracowanie zawiera również wnioski dotyczące aktualnej sytuacji obszaru rewitalizacji, a także rekomendacje do dalszych działań planowanych do realizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Ocena końcowa ma za zadanie przedstawić efekty procesu rewitalizacji, w tym stopień wdrażania projektów ujętych w PROM 2014-2021, a także osiągnięte w wyniku ich realizacji rezultaty.

W pierwszym rozdziale opisano założenia przyjęte w PROM 2014-2021 w zakresie monitoringu, zarówno programu jak i całego procesu rewitalizacji prowadzonego na obszarze rewitalizacji miasta Bielska-Białej.

W pierwszej części drugiego rozdziału przedstawiono wyniki wdrażania działań rewitalizacyjnych ujętych w Programie w latach 2014-2021. Zaprezentowano wyniki za pomocą metody analizy jakościowej, obejmującej prezentację zmian fizycznych jakie zaszły w obszarze rewitalizacji w omawianym okresie, a także analizę wyników badania ankietowego procesu rewitalizacji przeprowadzone wśród interesariuszy, pozwalające pokazać odbiór społeczny PROM 2014-2021. W dalszej części przedstawiono wyniki wdrażania procesu rewitalizacji za pomocą analizy ilościowej – wskaźnikowej. Omówiono wartości przyjętych w programie wskaźników monitorowania procesu rewitalizacji oraz omówiono kwestie monitorowania celów rewitalizacji wyznaczonych w Programie.

W drugiej części tego rozdziału ujęte zostało sprawozdanie z realizacji całości projektów zaplanowanych w PROM 2014-2021, w tym opis rezultatów jakie zostały osiągnięte w wyniku realizacji projektów ujętych w programie rewitalizacji. Dalsza część rozdziału poświęcona została stricte ocenie wdrażania procesu rewitalizacji – skutków/oddziaływania PROM na obszar rewitalizacji oraz osiągniętych w wyniku interwencji efektem działań rewitalizacyjnych widocznych w obszarze rewitalizacji. Rozdział ten kończą wnioski z wdrażania projektów ujętych w PROM 2014-2021.

Ostatni, trzeci rozdział zawiera podsumowanie procesu rewitalizacji w Bielsku-Białej oraz rekomendacje do dalszych prac, których celem jest zwrócenie uwagi na ważne zagadnienia stanowiące istotne wyzwanie w kontekście planowanego przystąpienia do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji (zgodnego z ustawą o rewitalizacji).

Załącznikiem do raportu jest zestawienie zdjęć prezentujących zmiany fizyczne jakie zaszły w obszarze rewitalizacji.

I. ZAŁOŻENIA SYSTEMU MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI PROGRAMU REWITALIZACJI PRZYJĘTE W PROM 2014-2021

I.1 Monitoring wdrażania rewitalizacji w Bielsku-Białej zgodnie z zapisami PROM 2014-2021

Monitoring to regularne zbieranie i analiza danych na temat realizacji zaplanowanych w PROM projektów w trakcie ich realizacji. Dzięki monitoringowi sprawdzana jest zgodność przebiegu realizacji projektu z planami i założeniami, zarówno w aspekcie rzeczowym, jak i finansowym.

Monitoring procesu rewitalizacji to systematyczne rejestrowanie i raportowanie postępów procesu rewitalizacji – wyprowadzania obszaru ze stanu kryzysowego. **Monitoring wdrażania Programu** natomiast to przełożenie efektów poszczególnych projektów na proces rewitalizacji.

Monitorowanie PROM w latach 2015-2022 leży w gestii Zespołu Zadaniowego do zakończenia prac nad aktualizacją „*Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej na lata 2014-2021*” oraz jego koordynowania i monitorowania w latach 2015-2022.

Powołany przez Prezydenta Zespół Zadaniowy odpowiada za gromadzenie, dostarczanie i analizowanie danych, diagnozę i identyfikację aktualnych zagadnień, opiniowanie sprawozdań z realizacji programu i innych opracowań związanych z realizacją PROM.

Monitorowanie Programu odbywa się poprzez badanie osiągnięć PROM, w tym efektów rzeczowych projektów - stanu zaawansowania realizacji projektów ujętych w programie. Monitoring Programu prowadzony jest zgodnie z zasadą partnerstwa, w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy.

W proces monitorowania i sprawozdawczości włączone zostały wydziały merytoryczne Urzędu Miejskiego i jednostki im podległe oraz wszystkie podmioty, których zadania umieszczone zostały w PROM. Monitorowanie realizacji projektów PROM 2014-2021 w okresach rocznych, odbywa się w oparciu o kwestionariusz - „*Kartę sprawozdania*”, dostarczany przez projektodawcę do Operatora Programu drogą elektroniczną. Niedostarczenie „*Karty sprawozdania*” jest równoznaczne z deklaracją, że projekt w danym roku nie był realizowany. „*Karty sprawozdań*” za ubiegły rok składane są do końca stycznia roku następnego.

Projektodawca składając „Kartę zgłoszenia projektu” zobowiązał się do przekazywania Operatorowi Programu wszystkich informacji dotyczących rozpoczęcia, przebiegu realizacji i ewentualnych zmian w projekcie oraz umożliwienia przeprowadzenia wizji lokalnej w miejscu realizacji Projektu.

Poszczególne Sprawozdania z realizacji PROM 2014 – 2021, opracowywane w cyklach dwuletnich, przyjęte zostały przez Radę Miejską w Bielsku-Białej.

I.2 Monitoring osiągnięć/oddziaływania PROM 2014-2021

Monitorowanie osiągnięć programu (oddziaływania PROM) odbywa się z wykorzystaniem dwóch metod: analizy jakościowej i ilościowej - wskaźnikowej.

I.2.1 Monitorowanie procesu rewitalizacji metodą analizy jakościowej

Monitorowanie realizacji i rezultatów PROM 2014-2021 metodą jakościową obejmuje różne płaszczyzny działań, których zestawienie umożliwia pełną ocenę efektów działań rewitalizacyjnych.

Pierwszym obszarem jest monitorowanie odbioru społecznego PROM 2014-2021, które prowadzone jest za pomocą instrumentów badania opinii społecznej, przede wszystkim w dwóch osiedlach priorytetowych: Bielsko Śródmieście i Złote Łany. Zgodnie z zapisami programu założono przy wykonaniu *Oceny końcowej realizacji Programu* przeprowadzenie badania ankietowego, zarówno wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji jak i w grupach nieobjętych wprost działaniami Programu.

Drugim ważnym obszarem analizy jakościowej jest monitorowanie zmian w fizjonomii obszaru rewitalizacji, poprzez systematyczne dokumentowanie i ocenę zmian, uzyskiwanych dzięki realizacji projektów ujętych w PROM, w oparciu o technikę fotograficznej dokumentacji stanu zagospodarowania terenu, zachowania społeczności lokalnej, stanu obiektów i zjawisk społecznych w obszarach zdegradowanych, szczególnie w obszarze rewitalizacji.

Ocena osiągnięć procesu rewitalizacji, na podstawie wykonywanej dokumentacji fotograficznej obrazującej zmiany, zachodzą w jakości i sposobie użytkowania przestrzeni publicznych w osiedlach najbardziej zdegradowanych, jest uznaną metodą opartą na relacji zależności, która zachodzi pomiędzy obecnością

i aktywnością ludzi w przestrzeniach publicznych (place, skwery, chodniki, place zabaw), a osiąganym efektem ożywienia zdegradowanych obszarów miast. Fotograficzny obraz zmian pozwala dobrze uchwycić osiągnięcia Programu, bardzo prostymi środkami, które dają materiał łatwy do interpretacji – analizy porównawczej - pokazując jak było przed i jakie zmiany zaszły, wskutek wdrożenia Programu.

I.2.2 Monitorowanie procesu rewitalizacji metodą analizy ilościowej - wskaźnikowej

Operator PROM monitoruje rezultaty wdrażania programu (osiągnięcia programu) również za pomocą zestawu wskaźników, których wartość jest wyliczana na podstawie zbieranych w tym celu i aktualnych danych dla obszaru rewitalizacji (tj. dla ośmiu osiedli Bielska – Białej, składających się na obszar rewitalizacji). W programie przewidziano gromadzenie danych (w ramach oceny średniookresowej i końcowej wdrażania PROM) dla następujących wskaźników:

- liczba wybudowanych/przebudowanych budynków,
- powierzchnia zrewitalizowanych obszarów przeznaczonych na cele związane z integracją społeczną i inne cele związane z rewitalizacją,
- przedsiębiorczość na obszarze rewitalizowanym (tj. ilość podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców obszaru rewitalizowanego),
- liczba funkcjonujących form aktywizacji ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny,
- wskaźniki dot. poziomu ubóstwa (np. ilość osób uzyskujących pomoc społeczną z tego powodu na 1000 mieszkańców obszaru rewitalizacji),
- wybrane wskaźniki, które będą monitorowane przez Sekretariat Regionalnych Inwestycji Terytorialnych (RIT) dla projektów realizowanych w ramach RIT w Bielsku-Białej.

II. OCENA WDRAŻANIA PROM W LATACH 2014-2021

II.1 Monitoring procesu rewitalizacji w Bielsku-Białej - skutków/oddziaływania PROM 2014-2021

II.1.1 Monitoring procesu rewitalizacji w Bielsku-Białej – analiza jakościowa

II.1.1.1. Monitoring zmian w fizjonomii obszaru rewitalizacji miasta Bielska-Białej

Monitorowanie zmian w fizjonomii obszaru rewitalizacji, prowadzone jest w oparciu o technikę fotograficznej dokumentacji stanu obiektów i zagospodarowania terenu. Na tej podstawie dokonuje się oceny zmian uzyskiwanych w obszarze rewitalizacji dzięki wdrażaniu PROM w latach 2014-2021.

Na potrzeby niniejszego opracowania Operator Programu w kwietniu br. wykonał dokumentację fotograficzną projektów ujętych w PROM, które zostały zrealizowane oraz będące w trakcie realizacji. Opracowanie to stanowi załącznik do niniejszego opracowania. Wykonane zdjęcia dokumentują zmiany, jakie zaszły w przestrzeni obszaru rewitalizacji. Każda plansza opatrzona została nazwą ulicy i numerem projektu, w ramach którego prowadzone są działania na obiekcie.

Zestawione plansze w klarowny sposób prezentują zmiany fizyczne, jakie zaszły w latach 2014-2021 w obszarze rewitalizacji. Prezentowany materiał potwierdza poprawę jakości przestrzeni publicznych, powstanie nowych obiektów infrastruktury publicznej i prywatnej, czy też działania zmierzające do poprawy stanu przestrzeni publicznej i infrastruktury technicznej.

Fot. Lucjusz Cykowski

II.1.1.2. Monitorowanie odbioru społecznego PROM 2014-2021 – analiza wyników badania ankietowego

Jednym z przewidzianych w systemie monitorowania narzędzi oceny jest anonimowe badanie ankietowe skierowane do różnych uczestników procesu rewitalizacji (zarówno aktywnych jak i biernych).

Celem tej ankiety było poznanie opinii różnych interesariuszy na temat zrealizowanych dotychczas działań, zachodzących zmian w granicach obszarów rewitalizacji, pojawiających się nowych problemów lub innych ważnych kwestii, które wpływają na proces rewitalizacji.

W ramach prowadzonego badania przygotowano i rozdystrybuowano ankiety. O prowadzonym badaniu poinformowano uczestników poprzez informację zamieszczoną na stronie internetowej Urzędu Miejskiego, w mediach społecznościowych oraz w „Magazynie Samorządowym”, o badaniu zostali bezpośrednio, poprzez e-mail poinformowani przedstawiciele Rad Osiedli, organizacje pozarządowe wskazane przez Wydział Spraw Obywatelskich i Przedsiębiorczości, a także Projektodawcy PROM.

Ankiety można było wypełnić on-line na stronie internetowej Urzędu Miejskiego, a także w sposób tradycyjny, udając się bezpośrednio do Biura Obsługi Interesanta Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej (pl. Ratuszowy 6).

Pomimo wykorzystania szeregu kanałów dystrybucyjnych odnotowano małą (67 uczestników) zainteresowanie interesariuszy procesu rewitalizacji możliwością

wypowiedzenia się na tematy poruszane w ankiecie. Niska frekwencja w badaniu, znacząco obniża wartość badania i możliwość wnioskowania oraz nakazuje traktować uzyskany materiał, jako fragmentaryczny opis odbioru społecznego działań realizowanych poprzez Program.

Poniżej przedstawione zostały najważniejsze wnioski wynikające z przeprowadzonej w 2022 roku ankietyzacji.

Do Operatora Programu nie wpłynęła ani jedna ankieta papierowa. Ankietę elektroniczną, wypełniły 66 osoby, głównie osoby w wieku od 25 do 54 lat (ponad 80% ankietowanych). 60% uczestników ankiety to kobiety. Wśród ankietowanych dominowały osoby z wykształceniem wyższym (ponad 70 %) i ponadgimnazjalnym (ponad 30%). Zamieszkują one głównie obszar osiedla *Złote Łany* (32%), Górne Przedmieście (12%) *Śródmieście Bielsko* (10%), *Beskidzkie* (10%). 26% ankietowanych stanowiły osoby zamieszkujące poza obszarem rewitalizacji.

Większość ankietowanych (ponad 83 %) zetknęła się z działaniami rewitalizacyjnymi na terenie miasta Bielsko-Biała w latach 2014-2021. Ponad 80% ankietowanych dostrzega w obszarze rewitalizacji działania inwestycyjne. Ponadto działania rewitalizacyjne dostrzegane są w działaniach informacyjnych prowadzonych przez Operatora Programu czy poprzez aktywność w obszarze rewitalizacji lokalnych organizacji i instytucji. Jedna czwarta z ankietowanych uczestniczyła w podejmowanych działaniach integracyjnych.

Ankietowani w znacznej większości (prawie 80%) dostrzegają pozytywne zmiany w obszarze rewitalizacji. Wyraźną zmianę na lepsze wskazano na *Osiedlu Złote Łany, Wojska Polskiego i Górne Przedmieście*. Ponad połowa ankietowanych wskazała, iż na obszarze osiedla *Złote Łany* nie ma konieczności kontynuowania działań rewitalizacyjnych. W odczuciu 40 % ankietowanych działania rewitalizacyjne na osiedlu *Górne Przedmieście* i *Wojska Polskiego* również nie powinny być kontynuowane.

Z listy problemów, które mogą występować na obszarze rewitalizacji ankietowani najczęściej wskazywali problemy alkoholowe, nieestetyczne otoczenie, zły stan dróg i chodników oraz zły stan techniczny budynków. Za najbardziej dotkliwy dla mieszkańców problem obszaru rewitalizacji ankietowani wskazali: *zły stan dróg*. Istotnym problemem, dostrzeganym przez ankietowanych jest również: *ubóstwo i powiązane z nim zjawiska takie jak: niepełnosprawność, problemy alkoholowe,*

przemoc w rodzinie, a w konsekwencji uzależnienie od pomocy społecznej. Mieszkańcy dostrzegają również postępujący proces starzenia się populacji, przy równoczesnej emigracji młodych ludzi.

Ponad połowa ankietowanych dostrzegła potencjały, których wykorzystania nie widać w prowadzonych działaniach rewitalizacyjnych. Jako najistotniejsze potencjały wymienione zostały: *tereny zielone, tereny w okolicy dworca PKP; mieszkańcy; tereny przemysłowe (pofabryczne); zabytkowe kamienice; społecznicy – wolontariat.*

Pojawiały się opinie, iż: *zaniedbane obszary parków miejskich i terenów zielonych, a także terenów przemysłowych można zagospodarować na otwarte przestrzenie publiczne. Potrzebne jest zwrócenie uwagi na konieczność tworzenia zieleni (małe parki kieszonkowe) zamiast betonu.* Zwracano również uwagę na estetykę przestrzeni publicznych. Pojawiały się opinie, iż: *należy w centrum miasta ograniczyć ruch samochodowy przy jednoczesnym zapewnieniu miejsc parkingowych i dostosowaniu komunikacji publicznej do potrzeb mieszkańców.*

Na pytanie, jakie zdaniem ankietowanych dalsze działania powinny zostać podjęte, aby poprawić jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji wskazywano: *konieczność podjęcia wszelkich działań na rzecz ochrony powietrza (likwidacja pieców węglowych), ograniczenie ruchu aut prywatnych na rzecz zwiększenia ruchu rowerowego).* Ankietowani zwracali również uwagę na konieczność podniesienia estetyki budynków poprzez ich remonty oraz poprawy jakości infrastruktury komunalnej (ławki dla mieszkańców, poprawa złego stanu dróg i chodników, ścieżki rowerowe dla dzieci, likwidacja barier architektonicznych). Uczestnicy badania zwracali uwagę na konieczność zwiększenia ilości terenów zielonych (parki "kieszonkowe"), zagospodarowania terenów zielonych między budynkami, a tam, gdzie będzie to możliwe budowę nowych parkingów.

Zwracano również uwagę na konieczność organizacji zajęć, które zwiększyłyby aktywność społeczną mieszkańców. Podkreślano konieczność aktywizacji osób starszych i stworzenie oferty dla rodzin z dziećmi. Postulowano o poszerzenie oferty zajęć dla różnych grup wiekowych mieszkańców, przygotowanie ciekawych form spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Ankietowani ocenili, że na obszarze rewitalizacji (Osiedle Wojska Polskiego) brakuje miejsca, gdzie mieszkańcy mogliby się spotkać w ramach różnych wydarzeń społeczno-kulturalnych.

Osoby uczestniczące w badaniu zwracały uwagę na instytucje, podmioty lub osoby, które nie były jak dotąd aktywne w procesie rewitalizacji, a mogłyby wnieść do niego pozytywne elementy. Zwracano uwagę na potencjał tkwiący w mieszkańcach obszaru rewitalizacji, będących zarazem najważniejszym adresatem programów rewitalizacyjnych. Akcentowano potrzebę większej współpracy ze spółdzielniami i wspólnotami mieszkaniowymi, a także z organizacjami pozarządowymi, która mogłaby przynieść wymierne efekty społeczne. Ankietowani większego zaangażowania oczekują również od Rad Osiedli.

Ważnym zagadnieniem poruszonym w ankiecie była ocena stopnia poinformowania mieszkańców o działaniach związanych z rewitalizacją. Ponad 70% ankietowanych oceniło, że działania te są wystarczające.

Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie kanałów informacyjnych szczególnie ważnych ich zdaniem w informowaniu mieszkańców o prowadzonych działaniach w zakresie rewitalizacji. Respondenci zwrócili uwagę na zasadność użycia typowych kanałów informacyjnych takich jak: *strona internetowa Urzędu Miejskiego, plakaty informacyjne, spotkania bezpośrednie w siedzibie Operatora Programu, otwarte spotkania informacyjne, radio, telewizja i prasa lokalna (Magazyn Samorządowy)*. Dobry kontakt z interesariuszami potwierdza również ilość wejść na podstronę internetową poświęconą rewitalizacji, która średnio, miesięcznie wynosi ponad 160. Świadczy to również o sporej grupie osób korzystających z tego źródła informacji.

II.1.2 Monitoring procesu rewitalizacji w Bielsku-Białej – analiza ilościowa – wskaźnikowa

Operator PROM monitoruje rezultaty wdrażania procesu rewitalizacji (skutków wdrażania Programu) za pomocą przyjętych w PROM 2014-2021 zestawu wskaźników monitorowania. Wartość została określona na koniec 2017 r. i na koniec 2021 r. na podstawie zbieranych danych dla 8 osiedli Bielska – Białej, tj.: Biała Śródmieście, Beskidzkie, Górne Przedmieście, Wojska Polskiego, Śródmieście Bielsko, Złote Łany, Biała Wschód, Dolne Przedmieście składających się na obszar rewitalizacji miasta Bielska-Białej. W poniższej tabeli zaprezentowano wartości wskaźników monitoringu.

Tabela 1. Wskaźniki monitorowania procesu rewitalizacji wraz z wartościami w 2017 i 2021 roku

Lp.	Wskaźnik	Wartość wskaźnika	
		2017 rok	2021 rok
1	Liczba wybudowanych/przebudowanych budynków	33 (2015-2017)	63 (2018-2021)
2	Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów przeznaczonych na cele związane z integracją społeczną i inne cele związane z rewitalizacją	72 961 m²	19 369 m²
3	Przedsiębiorczość na obszarze rewitalizowanym (tj. ilość podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców obszaru rewitalizowanego)	191,27 podmiotów/1000 mieszkańców (szczegóły tabela 5) *	194,40 podmiotów/1000 mieszkańców (szczegóły tabela 5) *
4	Liczba funkcjonujących form aktywizacji ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny	6 oraz 49 - zadania z zakresu polityki społecznej i ochrony zdrowia realizowanych przez ngo - wyłonione w drodze otwartych konkursów ofert*	8 (szczegóły tabela 6) oraz 61 - zadania z zakresu polityki społecznej i ochrony zdrowia realizowanych przez ngo - wyłonione w drodze otwartych konkursów ofert *
5	Wskaźniki dot. poziomu ubóstwa (np. ilość osób uzyskujących pomoc społeczną z tego powodu na 1000 mieszkańców obszaru rewitalizacji)	4,1 osób/1000 mieszkańców obszaru rewitalizacji *	6,8 osób/1000 mieszkańców obszaru rewitalizacji *
6	Wybrane wskaźniki, które będą monitorowane przez Sekretariat RIT dla projektów realizowanych w ramach RIT w Bielsku-Białej	0	Tabela 8*

* przedstawiono szczegółową charakterystykę zjawiska

Źródło: *opracowanie własne*

Przyjęto sposób monitorowania skutków wdrażania PROM 2014-2021 za pomocą analizy wskaźnikowej. Nie określano wartości docelowej/pożądaney. Założono, że ze względu na fakt, iż zmiany w obszarze rewitalizacji są widoczne w dłuższej perspektywie czasowej, każda korzystna zmiana uznana zostanie za realizację przyjętych celów. W ramach Oceny średniokresowej ustalono wartości wskaźników osiągnięte do 2017 r. Aktualnie dokonano ponownego określenia wskaźników na koniec 2021 r. co zbiorczo zostało zaprezentowane w powyższej tabeli.

Tylko wskaźnik dot. poziomu ubóstwa - poz. 5 powyższej tabeli pokazuje, że nie udało się uzyskać pożądanej wartości – trendu spadkowego. Sytuacja ta jest powiązana z pogłębiającym się, szczególnie w osiedlach I strefy zjawiskiem depopulacji, który ma bezpośredni wpływ na wskaźniki dot. poziomu ubóstwa,

ponieważ wskaźnik ten odnosi się do ilości mieszkańców obszaru rewitalizacji, której ubyło od 2017 r. o ponad 4000 osób.

Tabela 2. Osoby, którym decyzją przyznano świadczenie z powodu ubóstwa¹ stan na 2017 r. i 2021 r.

Osiedla	2017 r.				2021 r.			
	liczba osób ogółem	kobiety	mężczyźni	wskaźnik ubóstwa ²	liczba osób ogółem	kobiety	mężczyźni	wskaźnik ubóstwa ³
Biała Śródmieście	6	3	3	2,4	8	3	5	3,3
Biała Wschód	36	15	21	10,4	83	51	32	26,6
Dolne Przedmieście	23	12	11	5,2	35	20	15	9,6
Górne Przedmieście	44	22	22	6,3	57	22	35	8,9
Śródmieście Bielsko	29	15	14	6,3	63	33	30	15,5
Razem osiedla strefy I:	138	67	71	6,3	246	129	117	12,5
Beskidzkie	12	7	5	1,6	19	10	9	2,7
Wojska Polskiego	7	4	3	1,4	8	4	4	1,7
Złote Łany	45	25	20	3,1	34	16	18	2,4
Razem osiedla strefy II:	64	36	28	2,3	61	30	31	2,3
Razem obszar rewitalizacji	202	103	99	4,1	307	159	148	6,8

Źródło: Miejski Ośrodek Pomoc Społecznej w Bielsku-Białej

Z otrzymanych danych wynika, że w okresie od 2017 do 2021 roku dla całego obszaru rewitalizacji nastąpił wzrost wskaźnika dotyczącego poziomu ubóstwa,

¹ Przedstawiono liczbę osób korzystających z pomocy społecznej, którym przyznano decyzją świadczenie z powodu ubóstwa.

² Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie (powód przyznania pomocy – ubóstwo) na 1000 mieszkańców obszaru rewitalizowanego.

³ Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie (powód przyznania pomocy – ubóstwo) na 1000 mieszkańców obszaru rewitalizowanego; źródło liczby mieszkańców danego obszaru: <https://www.obywatelskibb.pl/jednostki-pomocnicze> (dostęp: luty 2022 r.).

określanego na podstawie liczby osób uzyskujących pomoc społeczną z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców obszaru rewitalizacji o 2,7. Z analizy wynika, że w osiedlach I strefy nastąpił duży wzrost (o 108 osób) liczby osób uprawnionych do otrzymania świadczenia z powodu ubóstwa przy jednoczesnym znaczącym (o 4 tysiące osób) spadku mieszkańców obszaru rewitalizacji. W osiedlach I strefy nastąpił wzrost wskaźnika ubóstwa o 100%. W osiedlach II strefy rewitalizacji poziom wskaźnika ubóstwa pozostał na niezmiennym poziomie.

Jest to jedyny z 6 przyjętych wskaźników, dla którego nie udało się osiągnąć pożądanej wartości – tendencji spadkowej. Powodem jest wzrost liczby odbiorców wsparcia przy jednoczesnym spadku liczby mieszkańców. Postępujący proces depopulacji, szczególnie zauważalny w osiedlach I strefy, przekłada się wprost na wzrost tego wskaźnika.

Pozostałe wskaźniki monitorowania, ujęte w tabeli 1. osiągnęły pożądane wartości – trendy, co świadczy, że interwencja została poprawnie zaplanowana. W sytuacji, gdyby realizacja rzeczowa i finansowa projektów była większa to wartości te osiągnęłyby jeszcze korzystniejsze wartości. Na obszarze rewitalizacji w ramach działań rewitalizacyjnych 93 obiekty zostały wybudowane/przebudowane. Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów wynosi 92300 m². Oznacza to, że wskaźniki 1 i 2, ujęte w tabeli 1 osiągnęły wartości satysfakcjonujące, co jest widoczne w przeprowadzonym monitoringu wizyjnym, gdzie jakości przestrzeni publicznej uległa znacznej poprawie.

Wskaźniki ujęte w tabeli 1 - pod poz. 3 i 6 zostały szczegółowo przedstawione w ujęciu terytorialnym i zaprezentowane odpowiednio w tabelach nr: 3 i 6. Dla wskaźnika ujętego w tabeli 1, pod poz. 4 efekty przedstawiono w innej formie i zaprezentowano w tabelach nr 4 i 5.

Tabela 3. Przedsiębiorczość na obszarze rewitalizacji

OSIEDLE	Ilość podmiotów gosp. 2017 r.	Ludność w 2017 r.	Ilość podm. gosp. na 1000 mieszk. OR w 2017 r.	Ilość podmiotów gosp. 2021 r.	Ludność w 2021 r.	Ilość podm. gosp. na 1000 mieszk. OR w 2021 r.
STREFA I	7077	21 935	322,63	6556	19 609	334,34
Biała Śródmieście	341	2492	136,83	224	2395	93,53
Biała Wschód	2069	3449	599,88	2082	3114	668,59

Dolne Przedmieście	1610	4421	364,17	1365	3662	372,75
Górne Przedmieście	1026	6963	147,35	1080	6373	169,46
Śródmieście Bielsko	2031	4610	440,56	1805	4065	444,03
STREFA II	2359	27 396	86,11	2233	25 603	87,22
Beskidzkie	685	7564	90,56	602	7083	84,99
Wojska Polskiego	314	5096	61,62	302	4640	65,09
Złote Łany	1360	14736	92,29	1329	13 880	95,75
Razem obszar rewitalizacji	9436	49 331	191,27	8789	45 212	194,40

Źródło: Wydział Strategii i Rozwoju Gospodarczego Miejskich Urzędów Miasta w Bielsku-Białej

Tabela 4. Formy aktywizacji ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny w 2021 roku

LP	Forma aktywizacji	Strefa I	Strefa II
1	Doradztwo animatora społecznego w ramach Programów Aktywności Lokalnej dla obszarów zdegradowanych na terenie miasta Bielska-Białej (Projekt p.n.: „Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej”).	Biała Śródmieście, Biała Wschód, Dolne Przedmieście, Górne Przedmieście, Śródmieście Bielsko.	Beskidzkie, Wojska Polskiego.
2	Usługi aktywnej integracji w Klubie Integracji Społecznej MOPS przy ul. Piastowskiej 4 w ramach Programów Aktywności Lokalnej dla obszarów zdegradowanych na terenie miasta Bielska-Białej (Projekt p.n.: „Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej”).	Biała Śródmieście, Biała Wschód, Dolne Przedmieście, Górne Przedmieście, Śródmieście Bielsko.	Beskidzkie, Wojska Polskiego.
3	Usługi aktywnej integracji w Centrum Integracji Społecznej przy Fundacji Teatr Grodzki w ramach Programu Aktywności Lokalnej dla Osób Niepełnosprawnych z obszarów zdegradowanych (Projekt p.n.: „Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej”).	Biała Śródmieście, Biała Wschód, Dolne Przedmieście, Górne Przedmieście, Śródmieście Bielsko.	Beskidzkie, Wojska Polskiego, Złote Łany.
4	Usługi Asystenta Osoby Niepełnosprawnej w ramach Programu Aktywności Lokalnej dla Osób	Biała Śródmieście, Biała Wschód,	Beskidzkie, Wojska

LP	Forma aktywizacji	Strefa I	Strefa II
	Niepełnosprawnych z obszarów zdegradowanych (Projekt p.n.: „Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej”).	Dolne Przedmieście, Górne Przedmieście, Śródmieście Bielsko.	Polskiego, Złote Łany.
5	Prowadzenie Strefy Usług dla Dzieci i Młodzieży – Placówka Wsparcia Dziennego „SIXT Wam”, której działalność miała na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez konsultacje pedagogiczne i psychologiczne; pomoc w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych dzieci i młodzieży oraz ich rodzin. Zapewniano 30 miejsc (Projekt p.n.: „Miejskie Centrum Usług Społecznościowych – Rozwój międzypokoleniowych usług społecznych w Bielsku-Białej”). Od 29.09.2021 r. działanie realizowano w ramach zapewnienia trwałości w/w projektu.	Biała Śródmieście, Biała Wschód, Dolne Przedmieście, Górne Przedmieście, Śródmieście Bielsko.	Beskidzkie, Wojska Polskiego, Złote Łany.
6	Prowadzenie Strefy dla Seniorów – Klub Seniora „SIXT Wam”. Jego działalność miała na celu zapewnienie pomocy seniorom i osobom niepełnosprawnym, niewymagającym opieki całodobowej, ale ze względu na swoje problemy potrzebującym asysty w codziennym funkcjonowaniu (spotkania tematyczne, w tym: warsztaty taneczne, muzyczne, plastyczne, kącik komputerowy, warsztaty artystyczne, wycieczki przyrodnicze). Zapewniano 20 miejsc (Projekt p.n.: „Miejskie Centrum Usług Społecznościowych – Rozwój międzypokoleniowych usług społecznych w Bielsku-Białej”). Od 29.09.2021 r. działanie realizowano w ramach zapewnienia trwałości w/w projektu.	Biała Śródmieście, Biała Wschód, Dolne Przedmieście, Górne Przedmieście, Śródmieście Bielsko.	Beskidzkie, Wojska Polskiego, Złote Łany.
7	Zapewnienie usług opiekuńczych – pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych (czynności związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego, dot. zagospodarowania czasu wolnego, pomoc przy przemieszczaniu się; opieka higieniczna; zapewnienie kontaktów z otoczeniem). Uzupełnieniem usług opiekuńczych była teleopieka – rodzaj monitoringu pozostających samotnie w domu osób chorych, starszych, niepełnosprawnych, które wyposażono w terminal telefoniczny (telefon) oraz bransoletkę z przyciskiem SOS. Po naciśnięciu automatycznie uruchamiało się w trybie głośnomówiącym połączenie z centrum monitoringu, decydującym o stosownym rodzaju pomocy. W ramach usług opiekuńczych realizowano również pomoc sąsiedzką, dzięki której osoby niesamodzielne mogły korzystać z pomocy świadczonej przez osoby blisko zamieszkujące (Projekt p.n.: „Miejskie Centrum Usług Społecznościowych – Rozwój międzypokoleniowych usług społecznych w Bielsku-Białej”). Od 29.09.2021 r. działanie realizowano w ramach zapewnienia trwałości w/w projektu.	Biała Śródmieście, Biała Wschód, Dolne Przedmieście, Górne Przedmieście, Śródmieście Bielsko.	Beskidzkie, Wojska Polskiego, Złote Łany.
8	Kompleksowe wsparcie mieszkańców mieszkania chronionego – zapewnienie wsparcia terapeutycznego w formie pracy indywidualnej i zespołowej, z rodziną oraz warunków do readaptacji i rehabilitacji społecznej, utrwalanie niezależności tak w mieszkańcu jak i jego	Biała Śródmieście, Biała Wschód, Dolne Przedmieście,	Beskidzkie, Wojska Polskiego, Złote Łany.

LP	Forma aktywizacji	Strefa I	Strefa II
	rodzynie; rozszerzenie zakresu terapii społecznej oferowanej klientom mieszkań chronionych o kompetencje z zakresu samodzielnego funkcjonowania w otwartym środowisku oraz przygotowanie do zamieszkania w przyszłości we własnym mieszkaniu (Projekt p.n.: „Miejskie Centrum Usług Społecznościowych – Rozwój międzypokoleniowych usług społecznych w Bielsku-Białej”). Wsparcie przewidziane było dla 3 osób przebywających w mieszkaniu chronionym. Od 29.09.2021 r. działanie realizowano w ramach zapewnienia trwałości w/w projektu.	Górne Przedmieście, Śródmieście Bielsko.	

Źródło: *Miejski Ośrodek Pomoc Społecznej w Bielsku-Białej*

Aktualnie funkcjonuje 8 form aktywizacji ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny. Wskazane w poniższej tabeli pod pozycją 1- 4 formy realizowane są od 2015 r. do tej pory, natomiast kolejne cztery formy aktywizacji (poz. 5-8 ww. tabeli) realizowane są od 2021 roku. Z aktualnej informacji wynika, że zakończyła się realizacja dwóch form (które realizowane były na terenie wszystkich osiedli Miasta):

- ✓ Imprezy integracyjne w ramach projektu pn.: „Bielsko-Biała łączy ludzi” (Uliczna Parada Teatralna, Święto sąsiada),
- ✓ Usługi aktywnej integracji w Klubie Integracji Społecznej MOPS przy ul. Piastowskiej 4 w ramach projektu pn.: „Bielsko-Biała łączy ludzi”.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że została osiągnięta zakładana zmiana - nastąpił wzrost wskaźnika o 2 formy.

Tabela 5. Organizacje pozarządowe realizujące w 2021 r. zadania z zakresu polityki społecznej i ochrony zdrowia wyłonione w drodze otwartych konkursów ofert

Lp.	Podmiot	Nazwa zadania	Adres	Osiedle
1.	Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej	„Prowadzenie Banku Chleba dla najuboższych mieszkańców Bielska-Białej”	ul. Zygmunta Krasieńskiego 10 43-300 Bielsko-Biała	Śródmieście Bielsko
2.	Koło Bielskie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta	„Pomoc osobom w trudnej sytuacji życiowej, ubogim i bezdomnym”	ul. Legionów 16, 43-300 Bielsko-Biała	Biała Wschód
3.	Śląska Fundacja Błękitny Krzyż	„Prowadzenie działań readaptacyjnych skierowanych do mieszkańców Bielska-Białej dotkniętych wykluczeniem społecznym”	ul. Mostowa 1, 43-300 Bielsko-Biała	Dolne Przedmieście

Lp.	Podmiot	Nazwa zadania	Adres	Osiedle
4.	Fundacja Praesternio	„Punkt wsparcia i pomocy psychospołecznej dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym”	pl. Fabryczny 3, 43-300 Bielsko-Biała	Śródmieście Bielsko
5.	Towarzystwo Psychoprofilaktyczne oddział Bielsko-Biała	„Ulica Kreatywna”	ul. Zygmunta Krasieńskiego 5a, 43-300 Bielsko-Biała	Śródmieście Bielsko
6.	Klub Integracji Katolickiej w Bielsku-Białej	„Prowadzenie Świetlicy Dzieciątka Jezus”	ul. Grzybowa 8, 43-300 Bielsko-Biała	Mikuszowice Śląskie
7.	Charytatywne Stowarzyszenie Opiekuńczo—Wychowawcze „Ignis”	Prowadzenie Świetlic Socjoterapeutycznej „Ignis”	ul. 11 Listopada 86, 43-300 Bielsko-Biała	Biała Wschód
8.	Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej Polskiej Okręg Górnos Śląski	„Obóz harcerski ZHR na Podbeskidziu”	ul. Bystrzańska 57 43-300 Bielsko-Biała	Mikuszowice Śląskie
9.	Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej Polskiej Okręg Górnos Śląski	„Kolonja Zuchowa ZHR”	ul. Bystrzańska 57 43-300 Bielsko-Biała	Mikuszowice Śląskie
10.	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski „Ada”	„Sportowa RODZINA Ady”	Plac Opatrzności Bożej 20 43-300 Bielsko-Biała	Biała Śródmieście
11.	Hufiec Beskidzki Związku Harcerstwa Polskiego	„Obóz Harcerski pod namiotami- LEŚNE TROPY 2021”	ul. Fryderyka Chopina 3 43-300 Bielsko-Biała	Dolne Przedmieście
12.	Fundacja Imperium Sportu	„IV Letni Obóz – Przygoda ze sportem”	ul. Andrzeja Frycza Modrzewskiego 20 43-300 Bielsko-Biała	Górne Przedmieście
13.	Parafialno-Szkolny Klub Sportowy „Beskidy”	„Obóz rekreacyjno-sportowy w Jastarni”	ul. Wyzwolenia 334, 43-300 Bielsko-Biała	Hałcnów
14.	Ludowy Klub Sportowy „Zapora” Wapienica	„Zorganizowanie wypoczynku w formie wyjazdowej na terenie Rzeczypospolitej Polskiej – obóz sportowy”	ul. Cieszyńska 388 43-300 Bielsko-Biała	Wapienica
15.	Śląski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Katowicach	„Półkolonie z PCK 2021”	ul. Jana Sobieskiego 6 43-300 Bielsko-Biała	Śródmieście Bielsko
16.	Parafia Rzymskokatolicka Najświętszego Serca Pana Jezusa w Bielsku-Białej	„Kolonja parafialna – Wakacje z Bogiem w Chłapowie 2021”	ul. Romualda Traugutta 13, 43-300 Bielsko-Biała	Dolne Przedmieście
17.	Fundacja Rozwoju i Promocji Tańca „Świat Tańca”	„Cubana Dance Camp – letni obóz taneczny”	ul. Sternicza 8/122,	Beskidzkie

Lp.	Podmiot	Nazwa zadania	Adres	Osiedle
			43-300 Bielsko-Biała	
18.	Klub Sportów Azjatyckich ATEMI	„Organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży w okresie wakacji”	ul. Widok 12, 43-300 Bielsko-Biała	Bielsko Południe
19.	Fundacja Zapobiegania i Resocjalizacji Uzależnień „Nadzieja”	„Wakacje z Nadzieją”	ul. Barkowska 167c 43-300 Bielsko-Biała	Komorowice Krakowskie
20.	Bielsko-Bialskie Towarzystwo Sportowe „Włóknierz”	„Wypoczynek dzieci i młodzieży w okresie wakacji: Sportowe wakacje nad morzem w Darłównu 2021”	ul. Widok 12, 43-300 Bielsko-Biała	Bielsko Południe
21.	Klub Sportowy Live	„Wypoczynek wakacyjny z akcentem na aktywność fizyczną – Cetniewo 2021”	pl. Opatrzności Bożej 20, 43-300 Bielsko-Biała	Biała Śródmieście
22.	Towarzystwo Psychoprofilaktyczne Oddział Bielsko-Biała	„Kreatywne wakacje”	ul. Zygmunta Krasińskiego 5a, 43-300 Bielsko-Biała	Śródmieście Bielsko
23.	Klub Sportowy „Sprint”	„Obóz lekkoatletyczny KS SPRINT Bielsko-Biała”	ul. Jaworzańska 120 43-300 Bielsko-Biała	Wapienica
24.	Klub Sportowy Luce Bielsko-Biała	„Organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży w okresie wakacji organizowane przez KS LUCE”	ul. Legionów 26/28 43-300 Bielsko-Biała	Biała Wschód
25.	Bielski Klub Kyokushin Karate	„Wypoczynek dzieci i młodzieży: Organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży w okresie wakacji”	ul. Klonowa 11 43-300 Bielsko-Biała	Aleksandrowice
26.	Fundacja Praesterno	„Punkt Wsparcia 2.0”	pl. Fabryczny 3 43-300 Bielsko-Biała	Śródmieście Bielsko
27.	Fundacja Zapobiegania i Resocjalizacji Uzależnień „Nadzieja”	„Coś pozytywnego”	ul. Barkowska 167c 43-300 Bielsko-Biała	Komorowice Krakowskie
28.	Koło Bielskie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta	„Spotkanie Wigilijne”	ul. Legionów 16, 43-300 Bielsko-Biała	Biała Wschód
29.	Stowarzyszenie „Twoje Zdrowie”	„Transport bez barier II”	Pl. Św. Mikołaja 5/8 43-300 Bielsko-Biała	Śródmieście Bielsko
30.	Bielskie Stowarzyszenie Abstynentów Klub „Wzajemność”	„Udzielanie wsparcia i pomocy osobom z problemem alkoholowym oraz członkom ich rodzin,	ul. Gazownicza 15, 43-300 Bielsko-Biała	Dolne Przedmieście

Lp.	Podmiot	Nazwa zadania	Adres	Osiedle
31.	Katolickie Towarzystwo Kulturalne Klub „Arka”	polegającego na prowadzeniu klubów trzeźwościowych”	ul. Zygmunta Krasieńskiego 17, 43-300 Bielsko-Biała	Śródmieście Bielsko
32.	Bielskie Towarzystwo Trzeźwości		ul. Inwalidów 6, 43-300 Bielsko-Biała	Śródmieście Bielsko
33.	Fundacja na Rzecz Pomocy Kobietom	Konferencja pt. „Pandemia a uzależnienia wśród kobiet i związane z tym zagrożenia dla funkcjonowania rodziny”	COP: pl. Opatrzności Bożej 18 43-300 Bielsko-Biała	Biała Śródmieście
34.	Śląska Fundacja Błękitny Krzyż	„Wyjazdowe Sesje Terapeutyczne”	ul. Mostowa 1 43-300 Bielsko-Biała	Dolne Przedmieście
35.	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski „Ada”	„Prowadzenie działań stymulujących rozwój dziecka niepełnosprawnego”	pl. Opatrzności Bożej 20, 43-300 Bielsko-Biała	Biała Śródmieście
36.	Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Zespołem Downa „Wielkie Serce”		ul. Norberta Barlickiego 15/8, 43-300 Bielsko-Biała	Śródmieście Bielsko
37.	Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział Terenowy w Bielsku-Białej		ul. Cyprysowa 27, 43-300 Bielsko-Biała	Mikuszowice Krakowskie
38.	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Osobom Dorosłym z Zespołem Aspergera oraz Zaburzeniami Pokrewnymi „As”		ul. Kierowa 10/50, 43-300 Bielsko-Biała	Biała Śródmieście
39.	Śląska Fundacja Błękitny Krzyż	„Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej ul. Adama Mickiewicza 30 A	ul. Mostowa 1, 43-300 Bielsko-Biała	Dolne Przedmieście
40.	Śląska Fundacja Błękitny Krzyż	Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej pl. Opatrzności Bożej 18	ul. Mostowa 1, 43-300 Bielsko-Biała	Biała Śródmieście
41.	Śląska Fundacja Błękitny Krzyż	Prowadzenie punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego ul. Lipnicka 36	ul. Mostowa 1, 43-300 Bielsko-Biała	Grunwaldzkie
42.	Śląska Fundacja Błękitny Krzyż	Prowadzenie punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego ul. Józefa Lompy 7	ul. Mostowa 1, 43-300 Bielsko-Biała	Słoneczne
43.	Fundacja Praesterno	„Program przeciwdziałania młodzieżowej patologii społecznej – profilaktyka uzależnień- program autorski”	pl. Fabryczny 3, 43-300 Bielsko-Biała	Śródmieście Bielsko

Lp.	Podmiot	Nazwa zadania	Adres	Osiedle
44.	Fundacja Zapobiegania i Resocjalizacji Uzależnień „Nadzieja”	Prowadzenie punktu konsultacyjnego ds. uzależnień „Nadzieja”	ul. ks. St. Stojałowskiego 19 43-300 Bielsko-Biała	Biała Wschód
45.	Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej	„Zwiększenie dostępności do domowej opieki pielęgniarstwa i rehabilitacji osób obłożnie i przewlekle chorych”	ul. Stefana Żeromskiego 5, 43-300 Bielsko-Biała	Dolne Przedmieście
46.	Hospicjum św. Kamila w Bielsku-Białej	„Domowa opieka hospicyjna nad osobami w terminalnym stadium choroby nowotworowej”	ul. NMP Królowej Polski 15 43-300 Bielsko-Biała	Słoneczne
47.	Stowarzyszenie Amazonki w Bielsku-Białej	„Wyprzedzić i pokonać raka”	ul. Norberta Barlickiego 15/46 43-300 Bielsko-Biała	Śródmieście Bielsko
48.	Związek Inwalidów Wojennych RP Oddział Bielsko-Biała	„Aktywizacja i integracja kombatantów oraz inwalidów wojennych”	ul. Zygmunta Krasińskiego 5a 43-300 Bielsko-Biała	Śródmieście Bielsko
49.	Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych - Zarząd Koła Miejskiego im. Gen. J. Kustronia		ul. Juliusza Słowackiego 25 43-300 Bielsko-Biała	Dolne Przedmieście
50.	Stowarzyszenie Akademia Seniora		ul. Juliusza Słowackiego 17 43-300 Bielsko-Biała	Śródmieście Bielsko
51.	Stowarzyszenie Wspierania Rodziny w Bielsku-Białej		ul. Bystrzańska 55c 43-300 Bielsko-Biała	Mikuszowice Śląskie
52.	Parafialno-Szkolny Klub Sportowy „Beskidy”	„Aktywizacja i integracja osób starszych”	ul. Wyzwolenia 334 43-300 Bielsko-Biała	Hałcnów
53.	Stowarzyszenie Mieszkańców Osiedla Karpackiego		ul. Klemensa Matusiaka 1 43-300 Bielsko-Biała	Karpackie
54.	Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej		ul. Stefana Żeromskiego 5A 43-300 Bielsko-Biała	Dolne Przedmieście
55.	Stowarzyszenie „Panakeja”		ul. Oświęcimska 37 43-300 Bielsko-Biała	Bielsko Południe
56.	Fundacja LUCE		ul. Legionów 26/28 43-300 Bielsko-Biała	Biała Wschód

Lp.	Podmiot	Nazwa zadania	Adres	Osiedle
57.	Fundacja KoBBieTY		ul. Szkolna 14/3 43-300 Bielsko-Biała	Biała Wschód
58.	Stowarzyszenie Mieszkańców Wapienicy	„Aktywny senior-organizacja wycieczki krajoznawczo-turystycznej”	ul. Cieszyńska 388 43-300 Bielsko-Biała	Wapienica
59.	Klub Inteligencji Katolickiej w Bielsku-Białej	„Prowadzenie dziennego ośrodka wsparcia dla osób starszych”	ul. Grzybowa 8 43-300 Bielsko-Biała	Mikuszowice Śląskie
60.	Beskidzkie Stowarzyszenie Artystyczne „Teatr Grodzki”	„Centrum Usług Asystenckich na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Bielsku-Białej – IV edycja”	ul. Stefanii Sempołowskiej 13; 43-300 Bielsko-Biała	Grunwaldzkie
61.	Towarzystwo Przyjaciół Bielska-Białej i Podbeskidzia	„Prowadzenie Ośrodka Integracji Cudzoziemców w Bielsku-Białej”	ul. Zygmunta Krasińskiego 5a 43-300 Bielsko-Biała	Śródmieście Bielsko

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich i Przedsiębiorczości Urzędu Miasta w Bielsku-Białej

Z przeprowadzonej szczegółowej analizy wynika, że znacząco (o 12), w stosunku do 2017 r. wzrosła liczba organizacji pozarządowych - wyłonionych w drodze otwartych konkursów ofert, które realizują zadania z zakresu polityki społecznej i ochrony zdrowia. W 2017 r. udzielono wsparcia 49 organizacjom pozarządowym na zadania z zakresu polityki społecznej i ochrony zdrowia wyłonione w drodze otwartych konkursów ofert. Świadczy to o coraz większym zaangażowaniu społeczności lokalnych i potrzebie rozwijania tej formy współpracy. Pozwala to na lepsze dotarcie z ofertą do grup docelowych.

W związku z powyższym, można stwierdzić, że w wyniku realizacji PROM 2014-2021 osiągnięta została pożądana wartość wskaźnika i zachowany trend wzrostowy tego wskaźnika.

Tabela 6. Wybrane wskaźniki, które będą monitorowane przez Sekretariat RIT dla projektów realizowanych w ramach RIT na terenie Bielska-Białej

Nazwa projektu	Poddziałanie	Nazwa wskaźnika	Wartość planowana	Wartość osiągnięta do 2021 r.	Procentowa wartość
1. Miejskie Centrum Usług Społecznościowych	10.2.2 Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego	Liczba wybudowanych/ przebudowanych/ wyremontowanych/ objętych innymi robotami budowlanymi obiektów,	1	1	100%

2. Rozwój Mieszkalnictwa socjalnego i chronionego w Bielsku-Białej	i chronionego oraz infrastruktury usług społecznych – RIT	w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej (OBECNA NAZWA WSKAŹNIKA: Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej)	11	11	100%
1. Wzmacnianie potencjału społeczności lokalnych poprzez rozbudowę BCK	10.3.2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych – RIT	Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	1,29 ha	3,98 ha	308%
2. Remont Willi Sixta		Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich	33970 os.	33970 os.	100%
3. Aktywne Przestrzenie – rewitalizacja terenów miejskich w Bielsku-Białej II etap					
1. Twoja firma-Twój sukces!	7.3.2 Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych – RIT	Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	20	19	95%
		Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	20	19	95%
1. 1. Twoje nowe umiejętności zawodowe docenią inni	9.1.2 Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych – RIT	Projektodawca zrezygnował z realizacji projektu.			
2. Zintegrowana animacja społeczna w Bielsku-Białej	9.1.2 Wzmocnienie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	337	502	149%
		Liczba środowisk objętych programami aktywności lokalnej	9	9	100%
		Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem	73	77	105%

		społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu			
		Liczba projektów zrealizowanych w pełni lub częściowo przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe	1	1	100%
1.Miejskie Centrum Usług Społecznościowych	9.2.2 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – RIT	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi w programie	88	113	128%
		Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	62	62	100%

Źródło: Biuro Funduszy Europejskich Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

W powyższej tabeli szczegółowo zaprezentowany został stopień wdrażania projektów rewitalizacyjnych, które planowane były do realizacji w formule Regionalnych Inwestycji Terytorialnych, w ramach 6 poddziałań.

Zakładane na etapie tworzenia PROM 2014-2021 wskaźniki w znacznej większości osiągnęły zakładaną wartość wskaźnika. Tylko jeden projekt: *Twoja firma -Twój sukces!* nie osiągnął zakładanej wartości. Jest to niewielkie odchylenie, gdyż osiągnięto poziom wskaźnika 95%. Trzy wskaźniki osiągnęły poziom wyższy od zakładanego, z czego jeden osiągnął ponad trzykrotną wartość. Jeden z projektów nie został zrealizowany ze względu na to, że nie uzyskał dofinansowania. W związku z powyższym projektodawca zrezygnował z realizacji z tego projektu.

II.1.3 Opis rezultatów działań rewitalizacyjnych – zakończonych projektów ujętych w PROM 2014-2021

Projekt nr 1 - „Plac zabaw Osiedle Grażyny”

Poprzez realizację tego projektu wzrosła motywacja dzieci do zabawy na świeżym powietrzu. Ponadto poprawił się wizerunek przestrzeni publicznej tego osiedla.

Projekt nr 2 - „Bielsko-Biała łączy ludzi”

W ramach realizacji tego projektu prowadzono działania dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Pozwoliło to uczestnikom na podjęcie pracy, zdobycie nowych kwalifikacji. Ma to realny wpływ na ograniczenie bezrobocia, a tym samym ograniczenie zdiagnozowanych zjawisk kryzysowych.

Projekt nr 4 - „MCUS – Wzgórze 14”

W ramach projektu wykonany został kompleksowy remont konserwatorski kamienicy. W ramach projektu budynek został przystosowany i wyposażony na potrzeby Miejskiego Centrum Usług Społecznościowych w Bielsku – Białej (MCUS) m.in. w sprzęt komputerowy i multimedialny, sprzęt AGD, pomoce dydaktyczne i sprzęt rehabilitacyjny. W obiekcie będą świadczone kompleksowe usługi dla osób z obszaru rewitalizacji wymagających wsparcia.

Projekt nr 5 – „Remont elewacji budynku przy ul. Waryńskiego 4”

Realizacja projektu wpłynęła na poprawę warunków mieszkaniowych oraz estetykę przestrzeni publicznej.

Projekt nr 8 - „Rynek 16/ul. Słowackiego 1 b”

Wykonano kompleksowe prace remontowe wewnątrz budynku z wyposażeniem w niezbędne instalacje. Poprawiona została funkcjonalność układu pomieszczeń, remont podwórka wewnętrznego z przechodem.

Projekt nr 10 – „Kraśńskiego 20 C”

Realizacja projektu wpłynęła na poprawę warunków mieszkaniowych oraz estetykę przestrzeni publicznej.

Projekt nr 12 - „Monitoring CCTV śródmieścia miasta Bielska-Białej i osiedli mieszkaniowych”

Przebudowa i rozbudowa systemu monitoringu CCTV na terenie obszaru rewitalizacji – jak również przyłączenie systemu do sieci szerokopasmowej wpłynęło na poprawę bezpieczeństwa w obszarze rewitalizacji i eliminację zjawisk kryzysowych i patologii na tym obszarze.

Projekt nr 14 - „Przebudowa ul. Władysława Sikorskiego”

W efekcie poprawie uległa jakość przestrzeni publicznej, a także nastąpiło zwiększenie bezpieczeństwa i komfortu użytkowników przemieszczających się ul. Władysława Sikorskiego, jak i pieszych poruszających się wzdłuż ul. Władysława Sikorskiego.

Projekt nr 15 - „Przebudowa ciągu pieszego prowadzącego z Placu św. Mikołaja na ul. Sikorskiego”

W wyniku realizacji projektu nastąpiło zwiększenie bezpieczeństwa i komfortu użytkowników poruszających się po ciągu pieszym prowadzącym z Placu św. Mikołaja do ul. Władysława Sikorskiego.

Projekt nr 16 - „Rozbudowa ulicy Jana Sobieskiego (od ul. Św. Trójcy do Ronda przy pl. Zwycięstwa)”

W ramach realizacji projektu nastąpiło zwiększenie bezpieczeństwa i komfortu użytkowników poruszających się po ciągu pieszym prowadzącym z ul. Św. Trójcy do Ronda przy pl. Zwycięstwa, jak również kierowców poruszających się w ciągu ul. Jana Sobieskiego.

Projekt nr 17 – „Modernizacja budynku Plac św. Mikołaja 14”

Realizacja projektów wpłynęła na poprawę warunków mieszkaniowych oraz estetykę przestrzeni publicznej.

Projekt nr 18 - „Modernizacja, przebudowa i adaptacja budynku przy ul. Rynek 25/pl. Św. Mikołaja 12”

Wykonano kompleksowe prace na zewnątrz i wewnątrz budynku z wyposażeniem w niezbędne instalacje i poprawą funkcjonalności układu pomieszczeń, remontem podwórka wewnętrznego. Realizacja projektu wpłynęła na poprawę warunków mieszkaniowych oraz estetykę przestrzeni publicznej.

Projekt nr 20 – „Bezpieczne i zdrowe dzieci – bezcenna wartość”

Dzięki realizacji projektu zwiększono dostępność i jakość usług zdrowotnych dla dzieci i młodzieży, w szczególności z terenu obszaru rewitalizacji. Rozwinięto działalność w kierunku ochrony zdrowia psychicznego najmłodszych pacjentów, zapobiegając wykluczeniu społecznemu w przyszłości.

Projekt nr 22 - „Wzmacnianie potencjału społeczności lokalnych poprzez kulturę: BCK”

W wyniku realizacji projektu wzrosła liczba osób korzystających z infrastruktury Bielskiego Centrum Kultury zwłaszcza wśród osób z obszaru zamieszkującego obszar zdegradowany, w tym rewitalizacji.

Projekt nr 23 - „Willa Sixta: Galeria Bielska BWA”

W ramach projektu wyremontowano zabytkową willę wraz z przylegającym do niej ogrodem. Wpłynęło to na poprawę estetyki przestrzeni publicznej, a także dało możliwość zlokalizowania na obszarze rewitalizacji biura projektu społecznego: „Zintegrowana animacja społeczna” i klubu wolontariusza.

Projekt nr 24 - „Twoja firma -Twój sukces”

W ramach projektu, jego uczestnicy (osoby pozostające bez pracy) pozyskały bezzwrotne środki finansowe na założenie działalności gospodarczej. Pozwoliło to na wzrost przedsiębiorczości osób zamieszkujących obszar rewitalizacji.

Projekt nr 25 – „Zintegrowana animacja społeczna w Bielsku-Białej”

Realizowano 9 Programów Aktywności Lokalnej (PAL) na osiedlach objętych PROM. Osoby objęte projektem otrzymały wsparcie w formie uczestnictwa w warsztatach: artystycznych, edukacyjno-integracyjnych, sportowych, dziennikarskich, kursach zawodowych. W efekcie osoby objęte wsparciem zyskały możliwość powrotu na rynek pracy.

Projekt nr 28 - „Remont elewacji, dachu – ul. 11 Listopada 61”

Poprzez realizację tego projektu poprawiła się jakość warunków mieszkaniowych. Poprawiono estetykę budynku, co wpłynęło na poprawę wizerunku przestrzeni publicznej miasta.

Projekt nr 29 - „Remont elewacji, dachu – ul. 11 Listopada 65”

Poprzez realizację tego projektu poprawiła się jakość warunków mieszkaniowych. Poprawiono estetykę budynku, co wpłynęło na poprawę wizerunku przestrzeni publicznej miasta.

Projekt nr 32 - „Remont elewacji, dachu – ul. Komorowicka 15”

Poprzez realizację tego projektu poprawiła się jakość warunków mieszkaniowych. Poprawiono estetykę budynku, co wpłynęło na poprawę wizerunku przestrzeni publicznej miasta.

Projekt nr 36 – „Inkubator Przedsiębiorczości społecznej, rehabilitacji i profilaktyki uzależnień – Inkubator społeczny”

W ramach projektu podjęte zostały działania mające na celu kompleksowe wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym w szczególności osób niepełnosprawnych. Zwiększyła się dostępność lokali przeznaczonych na pomieszczenia szkoleniowe, sale terapeutyczne i rehabilitacyjne.

Projekt nr 42 - „Ośrodek rekreacji konnej”

W efekcie powstała infrastruktura niezbędna do rekreacji i rehabilitacji konnej. Pozwoliło to na poszerzenie oferty turystyczno-rekreacyjno-rehabilitacyjnej miasta skierowanej do mieszkańców obszaru rewitalizacji, przede wszystkim z Osiedla Złote Łany. Osoby niepełnosprawne zyskały miejsce, gdzie mogą się rehabilitować, co pozwoli na zapobieganie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji tej grupy osób.

Projekt nr 45 – „Reklamowy raj”

W wyniku realizacji projektu nastąpiło uporządkowanie przestrzeni reklamowej na elewacjach pawilonów handlowych zlokalizowanych na terenie osiedla Złote Łany.

Projekt nr 46 - „Renowacja zabytkowej kapliczki- Oś. Langiewicza”

W wyniku realizacji projektu nastąpiło uporządkowanie terenu, na którym zlokalizowana jest zabytkowa Kapliczka i udostępnienie tej przestrzeni mieszkańcom obszaru rewitalizacji, przede wszystkim zamieszkującym osiedle Złote Łany. Kapliczka ta stanowi o dziedzictwie historyczno-kulturalnym terenu osiedla Złote Łany.

Projekt nr 48 - „Poprawa dostępności do działalności społeczno-kulturalnej Klubu BEST”

W ramach projektu wykonano infrastrukturę umożliwiającą dostęp do obiektu osobom ze specjalnymi potrzebami. W efekcie tego osoby z niepełnosprawnościami czy ograniczeniami ruchowymi będą mogły uczestniczyć w działaniach społeczno-kulturalnych oferowanych przez Klub BEST oraz integrować się z lokalną społecznością.

Projekt nr 49 - „Modelowy plac zabaw ul. Złotych Kłosów z instruktążem”

W ramach projektu powstało miejsce spotkań mieszkańców (dzieci, młodzieży i rodzin). Zamontowane urządzenia zabawowo-rekreacyjne stymulować będą rozwój fizyczny młodzieży i dorosłych.

Projekt nr 50 - „Boisko wielofunkcyjne sportowe - jednostka „B” Osiedle Karpackie”

W ramach projektu rozbudowana została baza sportowa osiedla. Wybudowane zostało boisko wielofunkcyjne o powierzchni 960 m², o nawierzchni poliuretanowej do gry w koszykówkę, siatkówkę oraz piłkę ręczną. Zagospodarowany został niewykorzystany dotąd obszar osiedla, co zwiększyło jego walory funkcjonalno-użytkowe. Ludność zamieszkująca ten obszar, przede wszystkim dzieci i młodzież zagrożona marginalizacją i wykluczeniem społecznym zyskała miejsce do aktywnego spędzania czasu wolnego.

Projekt nr 51 - „Punkt przedszkolny (Integracyjny) – żłobek”

W ramach projektu wykonano adaptację istniejących pomieszczeń o powierzchni 395 m² na pomieszczenia żłobka dla 40 dzieci. Wykonano także klatkę schodową z windą osobową, która obsługuje tę placówkę. Pozwoliło to rodzicom dzieci na powrót na rynek pracy.

Projekt nr 59 - „Klub Integracji Społecznej Złote Łany”

W ramach realizacji tego projektu przeprowadzono działania, w wyniku których osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym zdobyły kwalifikacje i tym samym zyskały możliwość podjęcia pracy. Część osób ukończyła szkolenia/kursy.

Projekt nr 62 - „Willa Steffana”

Poprzez realizację tego projektu poprawiła się jakość warunków mieszkaniowych oraz zwiększyła dostępność lokali usługowych. Poprawiono estetykę budynku wraz z ogrodem, co wpłynęło na poprawę wizerunku przestrzeni publicznej tej części miasta.

Projekt nr 63 - „Renowacja i adaptacja XVIII-wiecznego obiektu”

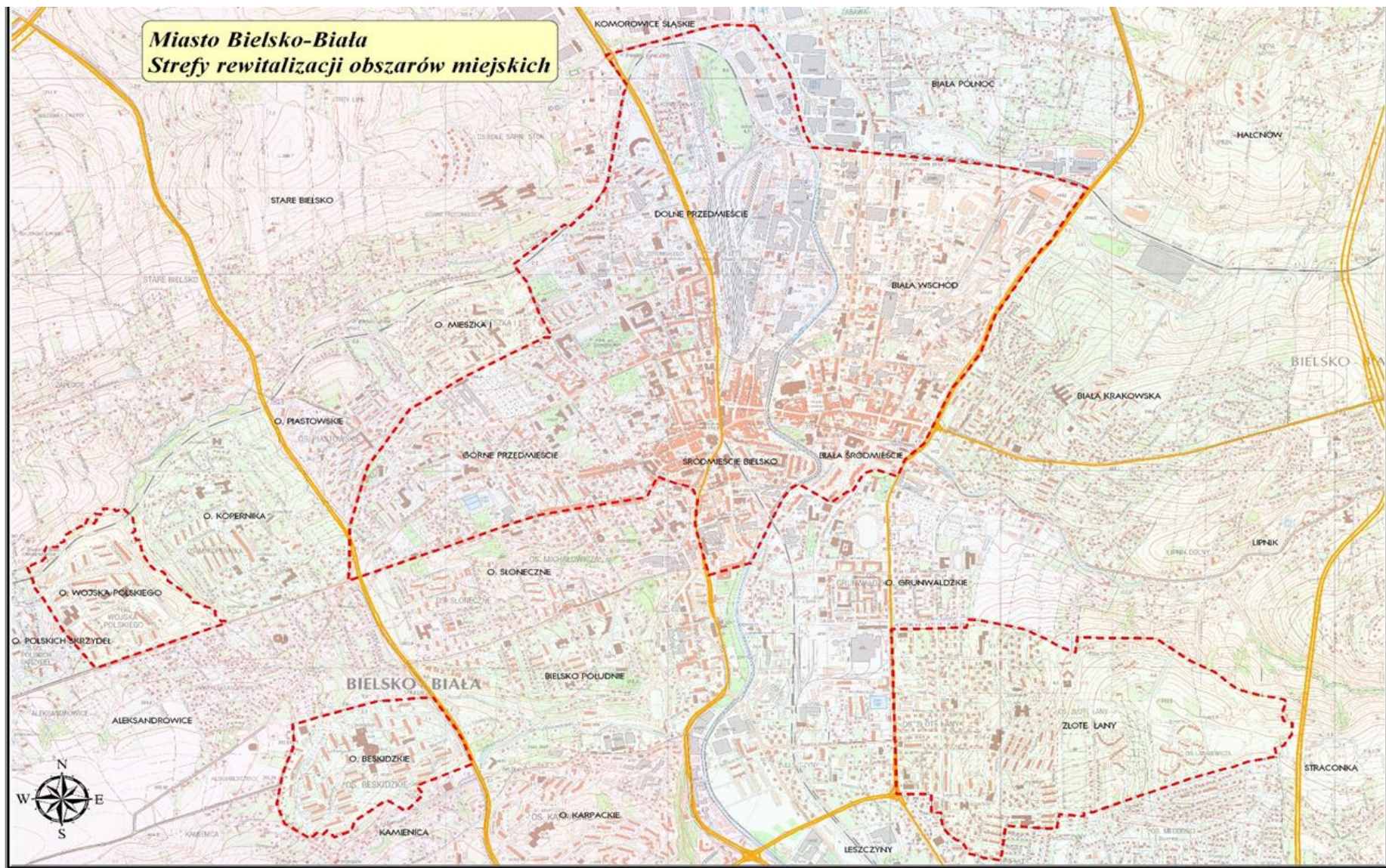
W wyniku realizacji projektu zwiększyła się dostępność lokali mieszkalnych i usługowych. Poprawiła się estetyka budynku wraz z przynależnym do budynku ogrodem, co wpłynęło na poprawę wizerunku przestrzeni publicznej tej części miasta.

II.1.4 Efekty wdrażania PROM 2014-2021 - zmiany w obszarze rewitalizacji w wyniku podjętej interwencji

Zaplanowane w Programie projekty rewitalizacyjne przyczyniły się do osiągnięcia celów i wizji obszaru rewitalizacji miasta Bielska-Białej. Dokumentacja fotograficzna projektów infrastrukturalnych pokazuje zmiany, jakie zaszły w obszarze rewitalizacji w wyniku podjętej interwencji w stosunku do przedstawionej w PROM 2014-2021 wizji obszaru rewitalizacji. Ze względu na fakt, iż obszar rewitalizacji podzielony był na dwie strefy, obejmujące następujące osiedla (poniżej, podział ten przedstawiono przestrzennie):

STREFA I	STREFA II
Osiedle Biała Śródmieście	Osiedle Beskidzkie
Osiedle Biała Wschód	Osiedle Wojska Polskiego
Osiedle Dolne Przedmieście	Osiedle Złote Łany
Osiedle Górne Przedmieście	
Osiedle Śródmieście Bielsko	

Efekty wdrażania działań rewitalizacyjnych zostały również przedstawione w takim podziale.

© 2016 Wykonał Zespół ds. GIS w Wydz. Informatyki UM w Bielsku-Białej

Opracowanie - Wydział Informatyki Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

Strefa I

Do osiągnięcia efektów w dużej mierze wykorzystane zostały potencjały dziedzictwa historyczno-kulturowego, a także potencjały terenów komercyjnych – nieużytkowanych obiektów i terenów przemysłowych, które zostały wykorzystane do wyrównania deficytów cechujących tę strefę – wzrosła ilość i podniosła się jakość usług społecznych i komercyjnych. Nastąpiła poprawa warunków mieszkaniowych, przede wszystkim w zasobie komunalnym, ale także w zasobie prywatnym. Te zmiany, zauważalne również w krajobrazie śródmieścia – poprzez poprawienie jakości przestrzeni publicznych i estetyki budynków – wywołały synergiczne decyzje różnych podmiotów zarówno prywatnych jak i publicznych. W rezultacie, budynki i infrastruktura śródmieścia jest wykorzystywana intensywniej niż do roku 2015. Kryzys wywołany wybuchem pandemii COVID -19 i ograniczenia, które zostały nałożone na branżę gastronomiczną czy hotelarską spowodowały, że nie udało się w zadawalającym stopniu zlikwidować pustostany, zarówno w zasobie lokali użytkowych jak i mieszkalnych. Część przedsiębiorców została zmuszona względami ekonomicznymi do likwidacji prowadzonej działalności gospodarczej. W dalszym ciągu nie udało się zahamować zjawiska depopulacji. Z przeprowadzonej analizy danych statystycznych wynika, że w osiedlach I Strefy rewitalizacji nastąpił znaczny ubytek liczby ludności. Pozytywnym aspektem, który jest zauważalny jest zmiana nastawienia do śródmieścia – można to opisać, jako „modę na mieszkanie”, spędzanie wolnego czasu czy prowadzenie działalności gospodarczej właśnie w tym obszarze miasta. Widoczna jest transformacja terenów/kompleksów przemysłowych, których jednym z przykładów jest kompleks Nowe Miasto – gdzie nastąpiło zagospodarowanie terenów po dawnej fabryce BEFA i adaptacja budynków dla nowych centrotwórczych funkcji. Infrastrukturalne działania rewitalizacyjne wpłynęły również na wzrost ilości miejsc pracy, głównie w usługach i handlu. Liczna grupa mieszkańców śródmieścia, dzięki uczestnictwu w kursach i szkoleniach, zwiększyła swoje szanse na znalezienie zatrudnienia. Świadczą o tym rezultaty realizacji poszczególnych projektów. Jak pokazały doświadczenia zmian zachodzących stopniowo na Bielskiej Starówce, przełamanie niekorzystnych tendencji wymagało przede wszystkim zachowania konsekwencji w działaniu oraz dobrej koordynacji przedsięwzięć wymagających współdziałania sektora publicznego i prywatnego.

Biorąc pod uwagę osiągnięte w 2017 i 2021 roku wartości wskaźników monitorowania procesu rewitalizacji wraz z wartościami (tabela 1), niepokój budzi wzrost wartości wskaźnika dot. poziomu ubóstwa, a także negatywne nasilające się trendy demograficzne, jak również wciąż duże potrzeby działań w obiektach zabytkowych, świadczących o historycznej tożsamości miasta, wciąż priorytetem pozostaje potrzeba podejmowania działań rewitalizacyjnych Osiedla Śródmieście Bielsko. Podjęte i zrealizowane działania w dużej mierze odpowiadają na zdiagnozowane potrzeby. Skala potrzeb jest jednak wciąż ogromna, a obserwowane zjawiska i trendy demograficzne i ograniczone możliwości pozyskania wsparcia finansowego wskazują, że prowadzenie dalszych działań rewitalizacyjnych będzie coraz trudniejsze.

Strefa II

Z przeprowadzonego monitoringu wizyjnego wynika, że w II strefie obszaru rewitalizacji zahamowaniu uległy zmiany i zjawiska degradacji, które są specyficzne dla powojennych osiedli mieszkaniowych. Udało się osiągnąć reintegrację społeczną na poziomie, który pozwolił na opanowanie występujących dotąd patologii społecznych i skuteczne zmniejszanie tego zjawiska. Obiekty zostały dostosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych dzięki czemu udało się zmniejszyć liczebność grup wykazujących zagrożenie wykluczeniem lub marginalizacją. Nastąpiło ożywienie życia społecznego w dużej mierze poprzez aktywizację społeczności lokalnej (kluby osiedlowe, działalność organizacji pozarządowych) i rozbudowanie oferty spędzania wolnego czasu dla różnych grup wiekowych, w tym oferty opartej na infrastrukturze znajdującej się obecnie w przestrzeniach publicznych osiedli (wprowadzono nowe elementy: place zabaw, boiska, zlikwidowano bariery dla niepełnosprawnych, siłownie na wolnym powietrzu, ścieżki zdrowia, miejsca spotkań). Działania aktywizujące, mające na celu wyrównywanie szans grup zmarginalizowanych wywołały pozytywną zmianę w nastawieniu do działania na rzecz lokalnej społeczności wśród mieszkańców osiedli. W wyniku podjętych działań w zakresie rozbudowy monitoringu wizyjnego ulic i osiedli nastąpiła poprawa bezpieczeństwa, a większa dbałość o estetykę osiedli przyciągnęła przedsiębiorców, zwiększyła się oferta handlowa i usługowa dostępna w osiedlach Strefy drugiej. Spowodowało to również szanse na tworzenie stabilnych miejsc pracy w tym obszarze. Ponadto działania w zakresie rozwoju kompetencji i udział w szkoleniach zawodowych pozwoliło na zmniejszenie liczby osób biernych

zawodowo.

Podjęte i zrealizowane działania ujęte w PROM 2014-2021 odpowiadają na zdiagnozowane potrzeby. Wyzwaniem dla tego obszaru są obserwowane zjawiska i trendy demograficzne. Prowadzenie dalszych działań rewitalizacyjnych wymaga uwzględnienia tego czynnika.

II.2 Monitoring wdrażania PROM w latach 2014-2021 wraz ze sprawozdaniem z realizacji całości Programu

II.2.1 Stan realizacji projektów ujętych w PROM 2014-2021 – sprawozdanie z realizacji całości Programu

Rada Miejska w Bielsku-Białej, aby umożliwić Projektodawcom skorzystanie z finansowania UE (np. w ramach wciąż dostępnych środków z pożyczki rewitalizacyjnej - działanie 10.4 RPO WSL na lata 2014-2020), a tym samym wpłynąć na możliwość realizacji działań zaplanowanych w PROM, których realizacja była ograniczona lub uniemożliwiona (ze względu na ograniczenia które zostały wprowadzone w związku z trwającą pandemię COVID-19) podjęła w 2021 r. uchwałę w zakresie kontynuacji w 2021 r. działań ujętych w „Programie Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej na lata 2014-2020 (Kontynuacja PROM 2007-2013)\".

W PROM zostało ujętych łącznie 70 projektów, z czego planowanych do realizacji jest 65 projektów, ponieważ 5 projektów ujętych w PROM pod nr 6, 7, 9, 11 i 18 będzie kontynuowanych w ramach kompleksowego projektu wpisanego w PROM pod nr 67 i 68 PROM pn.: *Nowe życie w starych - nowych budynkach. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych – Etap I i II* przez Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Bielsku-Białej. Łączna wartość planowanych projektów wynosi: **509 179 094,52 zł**.

Zestawienie realizacji projektów w latach 2015-2021 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Realizacja w latach 2015-2021 projektów ujętych w PROM

Typ projektu	Realizacja rzeczowa - ilościowa	Rzeczowa realizacja - procentowa	Realizacja finansowa – kwotowa w zł	Realizacja finansowa - procentowa
Projekty zakończone:	31	47,69 %	42 876 842,42	8,42 %
Projekty w trakcie realizacji	16	24,61 %	102 809 427,40	20,19 %
SUMA	47	72,31 %	145 686 269,82	28,61 %

Źródło: Opracowanie własne.

Szczegółowa lista projektów, wraz informacją na temat zaangażowanych środków finansowych przedstawiona została w poniższej tabeli. Projekty zakończone zaznaczono kolorem zielonym, projekty w trakcie realizacji zaznaczono kolorem żółtym. Na białym zaznaczono projekty, których realizacji nie rozpoczęto.

Tabela 8. Stan realizacji projektów wskazanych do realizacji w PROM na lata 2014-2021

Nazwa projektu	Numer projektu	Poniesione nakłady w latach 2014-2021
PLAC ZABAW NA OSIEDLU GRAŻYNY	1	171 884,55
BIELSKO - BIAŁA ŁĄCZY LUDZI	2	1 723 187,22
MIEJSKIE CENTRUM USŁUG SPOŁECZNOŚCIOWYCH	3	2 062 875,35
MCUS - WZGÓRZE 14	4	5 219 914,10
WARYŃSKIEGO 4	5	393 289,33
SOBIESKIEGO 2/4	6	0,00
RYNEK 32 I PLAC ŚW. MIKOŁAJA 7	7	49 754,00
RYNEK 16/SŁOWACKIEGO 1B	8	4 615 576,92
SOBIESKIEGO 13	9	15 174,80
KRASIŃSKIEGO 20 C	10	1 886 569,71
SOBIESKIEGO 19	11	31 118,71
MONITORING CCTV	12	3 174 107,74
AKTYWNE PRZESTRZENIE - REWITALIZACJA TERENÓW MIEJSKICH W BIELSKU-BIAŁEJ	13	7 186 500,43
PRZEBUDOWA ULICY WŁADYSŁAWA SIKORSKIEGO	14	774 080,40
PRZEBUDOWA CIĄGU PIESZEGO PROWADZĄCEGO Z PLACU ŚW. MIKOŁAJA NA UL. SIKORSKIEGO	15	200 000,00
ROZBUDOWA UL. SOBIESKIEGO (UL. ŚW. TRÓJCY DO RONDA PRZY PL. ZWYCIĘSTWA)	16	4 621 138,01
MODERNIZACJA BUDYNKU PLAC ŚW. MIKOŁAJA 14	17	675 340,92

MODERNIZACJA, PRZEBUDOWA I ADAPTACJA BUDYNKU PRZY UL. RYNEK 25 i PL. Św. MIKOŁAJA 12	18	1 483 131,34
AKTYWNE WSPARCIE	19	0,00
BEZPIECZNE I ZDROWE DZIECI-BEZCENNA WARTOŚĆ	20	4 614 701,44
AKTYWNY SENIOR - rozbudowa jadalni wraz z nadbudową w DPS	21	79 950,00
WZMACNIANIE POTENCJAŁU SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH POPRZEZ KULTURĘ; BCK	22	29 978 094,08
WILLA SIXTA: GB BWA	23	6 483 401,79
TWOJA FIRMA -TWÓJ SUKCES	24	1 230 971,41
ZINTEGROWANA ANIMACJA SPOŁECZNA W BIELSKU-BIAŁEJ	25	3 496 675,70
TWOJE NOWE UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWE DOCENIĄ INNI	26	0,00
ROZWÓJ MIESZKALNICTWA SOCJALNEGO I CHRONIONEGO W BIELSKU-BIAŁEJ	27	6 812 364,61
REMONT ELEWACJI, DACHU – UL. 11 LISTOPADA 61	28	402 196,60
REMONT ELEWACJI, DACHU – UL. 11 LISTOPADA 65	29	196 997,58
REMONT ELEWACJI, DACHU – UL. KOMOROWICKA 8	30	58 289,70
REMONT ELEWACJI, DACHU – UL. KOMOROWICKA 10	31	58 302,00
REMONT ELEWACJI, DACHU – UL. KOMOROWICKA 15	32	80 632,30
REMONT ELEWACJI, DACHU – UL. ŁUKOWA 5	33	0,00
REMONT ELEWACJI, DACHU – UL. WYZWOLENIA 6A	34	14 286,90
CENTRUM KULTURY I NAUKI LEONARDO	35	2 590 000,00
INKUBATOR PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ, REHABILITACJI i PROFIL.	36	3 070 000,00
ZACHOWAJMY PRZESZŁOŚĆ, ABY UBOGACIĆ PRZYSZŁOŚĆ - MUZEUM DIECEZJALNE	37	315 467,35
PLACE ZABAW W ŚRÓDMIEJSKIEJ SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWEJ	38	0,00
KLUB OSIEDLOWY ŚRÓDMIEJSKIEJ SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWEJ	39	0,00
SKWER PLAC ZABAW DLA DZIECI, JEDNOSTKA B OSIEDLE KARPACKIE	40	0,00
LIKWIDACJA BARIER ARCHITEKTONICZNYCH - ŚSM	41	0,00
OŚRODEK REKREACJI KONNEJ	42	2 420 789,60
TERMOMODERNIZACJA BUDYNKÓW - ZASÓB KSM, JEDN. A1, B1 i GIEWONT	43	14 629 654,23
UTWORZENIE CENTRUM ANIMACJI TWÓRCZYCH DRACHMA	44	0,00
REKLAMOWY RAJ	45	124 529,20
RENOWACJA ZABYTKOWEJ KAPLICZKI - OŚ. LANGIEWICZA	46	160 000,00
ŚCIEŻKA ZDROWIA	47	0,00
POPRAWA DOSTĘPNOŚCI DZIAŁALNOŚCI SP.-K. KLUBU BEST (WINDA)	48	434 171,00
MODELOWY PLAC ZABAW UL. ŻŁOTYCH KŁOSÓW Z INSTRUKTAŻEM	49	247 870,46
BOISKO WIELOFUNKCYJNE OS. KARPACKIE JEDNOSTKA B	50	405 018,46
PUNKT PRZEDSZKOLNY (INTEGRACYJNY) - ŻŁOBEK OS. ŻŁOTE ŁANY	51	939 734,49
KOMPLEKSOWA RENOWACJA ZESPOŁU NIERUCHOMOŚCI „NOWE MIASTO” - d. BEFA	52	7 267 938,66
STWORZENIE OTWARTEJ MIEJSKIEJ PRZESTRZENI „NOWE MIASTO”	53	322 176,00
UTWORZENIE MUZEUM SAMOCHODÓW ZABYTKOWYCH „NOWE MIASTO” - d. BEFA	54	0,00
STWORZENIE PRZESTRZENI KULTURALNO-WYSTAWOWEJ „NOWE MIASTO” - d. BEFA	55	0,00

PRZYGOTOWANIE STAŁEJ WYSTAWY:150 LAT DZIAŁALNOŚCI PRZEMYSŁOWEJ d. BEFA	56	0,00
UTWORZENIE POWIERZCHNI SPRZYJAJĄCYCH ROZWOJOWI PRZEDSIĘWZIĘĆ BIZNESOWYCH -d. BEFA	57	0,00
MIASTECZKO INNOWACJI W GEMINI PARK	58	7 450 843,29
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ ŻŁOTE ŁANY	59	604 227,50
NASZE ŻŁOTE ŁANY	60	0,00
SZCZĘŚLIWA MAMA – SPEŁNIONA MAMA	61	0,00
WILLA STEFFANA	62	1 659 135,07
RENOWACJA I ADAPTACJA XVIII WIECZNEGO OBIEKTU NARNIU	63	450 000,00
KORZENIE EDUKACJI	64	0,00
CENTRUM AKTYWNOŚCI MIĘDZYPOKOLENIOWEJ	65	0,00
CENTRUM AKTYWNOŚCI MIĘDZYPOKOLENIOWEJ	66	95 215,48
NOWE ŻYCIE W STARYCH - NOWYCH BUDYNKACH - ETAP I	67	11 575 058,10
NOWE ŻYCIE W STARYCH - NOWYCH BUDYNKACH - ETAP II	68	3 282 477,89
MODERNIZACJA B...BUD. 1 MAJA 22, 28, 30	69	0,00
AKADEMIA WIEDZY ISTOTNEJ (AWI)	70	0,00
SUMA		145 686 269,82

Źródło: opracowanie własne na podstawie Kart Sprawozdań otrzymanych od Projektodawców

II.2.2 Stopień osiągnięcia celów PROM 2014-2021

Cele programowanego procesu rewitalizacji w Bielsku - Białej są ustabilizowane i konsekwentnie realizowane od 2007 r. W PROM wytyczone zostały trzy – równie ważne cele – najważniejsze kierunki działań rewitalizacyjnych:

- Cel A** *Rozwój infrastrukturalno – przestrzenny z zachowaniem dziedzictwa kulturowego*
- Cel B** *Aktywizacja gospodarcza obszarów rewitalizowanych*
- Cel C** *Zapobieganie problemom społecznym i patologiom na obszarach objętych rewitalizacją*

W Programie założono, że w wyniku podjętych działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji zniknie lub zmniejszy się natężenie zjawisk kryzysowych, co zostanie potwierdzone pożądanymi trendami wskaźników monitorowania, co z kolei pozwoli zbliżyć ten obszar do poziomu pozostałej części miasta i stać się obszarem równomiernie rozwiniętym. Obszar ten stanie się miejscem bezpiecznym, o wysokiej jakości życia mieszkańców, chętnie zamieszkiwanym, a także miejscem atrakcyjnej przestrzeni publicznej, gdzie społeczeństwo dba o wspólną przestrzeń i jest chętne do podejmowania oddolnych inicjatyw, które sprzyjają włączeniu się w działania osób

zagrożonych wykluczeniem społecznym czy zagrożonych marginalizacją. Nastąpi rozwój tej części miasta. Tereny te staną się atrakcyjne gospodarczo. Rozwój przedsiębiorczości wpłynie na aktywizację gospodarczą mieszkańców tych obszarów czy też ułatwi znalezienie pracy bezrobotnym mieszkańcom.

Relację pomiędzy zdiagnozowanymi zjawiskami kryzysowymi a celami PROM przedstawiono poniżej, w tabeli 9. W programie nie sformułowano wskaźników realizacji celów programu rewitalizacji, ich parametryzacja została opisana poprzez wskazanie kierunków działań i przypisanie projektów przyczyniających się do osiągnięcia poszczególnych celów. Aby pokazać, czy zaplanowane w Programie działania były właściwie dobrane do zjawisk kryzysowych w poniższej tabeli zestawiono skwantyfikowane na etapie opracowania Programu potrzeby oraz przyporządkowane im projekty. Liczba projektów wskazuje pośrednio stopień, w jakim działania podejmowane w Programie odpowiadają na zdiagnozowane potrzeby rewitalizacyjne.

Tabela 9. Lista celów rewitalizacji wraz z kierunkami działań oraz zakończonymi projektami, które przyczyniły się do ich realizacji (numery w tabeli odpowiadają numerom projektów w PROM)

Cel	Zjawisko kryzysowe	Kierunki działań		
A - Rozwój infrastrukturalno – przestrzenny z zachowaniem dziedzictwa kulturowego	Niezadowolenie z warunków życia	Poprawa warunków mieszkaniowych	Poprawa jakości przestrzeni publicznych	Podaż różnorodnej oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej w obiektach o dobrym standardzie
	4, 8, 5, 10, 12, 17, 18, 63	5, 8, 10, 17, 18, 28, 29, 32, 50, 51, 63	1, 4, 5, 8, 10, 14, 15, 16, 17, 18, 28, 29, 32, 45, 46, 50, 63	4, 22, 23, 42, 48, 49, 50
B - Aktywizacja gospodarcza obszarów rewitalizowanych	Niska aktywność ekonomiczna ludności	Obniżenie bezrobocia	Zwiększenie szans na zatrudnienie	Zwiększenie mobilność ludności i ułatwienie poruszania się po mieście
	2, 8, 24, 59, 62	2, 24, 59, 62, 63	2, 8, 24, 59, 62	14, 15, 16, 48, 59
C - Zapobieganie problemom społecznym i patologiom na obszarach objętych rewitalizacją	Niekorzystna struktura demograficzna	Wyhamowanie depopulacji zahamowanie odpływu mieszkańców i przyciągnięcie nowych	Szerszy dostęp do zajęć aktywizujących i specjalistycznej pomocy społecznej dla osób sędziwych	Dostęp do specjalistycznej pomocy społecznej dla rodzin wielopokoleniowych i opiekunów osób sędziwych
	51	51	23, 48	
	Wykluczenie i marginalizacja	Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych, dorosłych i dzieci	Szerszy dostęp do zajęć dla grup zagrożonych wykluczeniem lub marginalizacją	Szerszy dostęp do specjalistycznej pomocy społecznej
	2, 23, 42, 48	2, 42, 48	2, 4, 23, 48	2, 42
	Dezintegracja i zachowania aspołeczne	Ograniczenie występowania uzależnień	Ograniczenie przestępczości i popełniania wykroczeń	Podaż różnorodnych usług społecznych – aktywizacja lokalnych społeczności
2, 4, 23, 25	20	12	2, 25, 48, 49, 50, 51	

Źródło: opracowanie własne

II.2.3 Wnioski z wdrażania projektów ujętych w PROM 2014-2021

1. Można ocenić, że ilościowa realizacja projektów jest na wysokim poziomie, o czym świadczy fakt, iż zakończonych i w trakcie realizacji jest 47 projektów (31 zakończonych i 16 w trakcie realizacji), co stanowi 72,31% wszystkich projektów. Oznacza to również, że działania zaplanowane w PROM 2014-2021 zostały właściwie dobrane, aby możliwe było osiągnięcie zaplanowanych celów rewitalizacji.
2. Gorzej przedstawia się finansowy stopień realizacji działań rewitalizacyjnych. Niskie (niespełna 30%) zaangażowanie środków finansowych w stosunku do zaplanowanego budżetu świadczy o problemach projektodawców z pozyskaniem finansowania zewnętrznego, czy też ograniczeniem możliwości zaangażowania środków własnych w stosunku do określonych potrzeb. Sytuacja ta jest spowodowana długim oczekiwaniem na konkursy umożliwiające pozyskanie przez projektodawców środków, brakiem możliwości pozyskania środków UE (np. ze względu na ograniczoną pulę środków, które częściowo zostały przeznaczone również na walkę ze skutkami pandemii COVID-19) czy brak możliwości udziału (np. brak wymaganych dokumentów aplikacyjnych) w konkursach już przeprowadzonych. Projektodawcy w sytuacji braku wsparcia finansowego ze środków UE decydowali się na ograniczenie zakresu rzeczowego projektów lub całkowicie rezygnowali z realizacji projektu.
3. Pandemia COVID-19 miała równie istotny wpływ na realizację zaplanowanych działań. Niektórzy Projektodawcy zostali zobowiązani wytycznymi krajowymi do wstrzymania prowadzonej działalności, co wpłynęło na bardzo duży spadek obrotów lub ich brak, utratę płynności finansowej, a tym samym konieczność odwołania, ograniczenia zakresu rzeczowego, bądź przesunięcia w czasie realizacji projektów ujętych w PROM. W związku z powyższym nie rozpoczęto realizacji 18 projektów, co stanowi blisko 30% wszystkich projektów. Tabela 10 ukazuje szczegółowo, które projekty zostały zrealizowane i na jakie cele Programu oddziałują. Tylko jeden kierunek działań (tj. *Dostęp do specjalistycznej pomocy społecznej dla rodzin wielopokoleniowych i opiekunów osób sędziwych*) nie był realizowany przez żaden projekt. Można również stwierdzić, że projekty

społeczne z uwagi na ich planowaną liczbę jak i charakter są trudniejsze w realizacji niż przedsięwzięcia infrastrukturalne. Jak pokazuje wieloletnia praktyka rewitalizacyjna, to realizacja Celów B i C może przyczynić się do zmian, które uznać będzie można za trwałe.

4. Formułując zapisy PROM założono, że realizacja każdego z projektów przyczyni się do osiągnięcia wskazanych w PROM celów Programu. W efekcie tego nie sformułowano mierzalnych wartości realizacji poszczególnych celów. Takie podejście zostało zaakceptowane przez Urząd Marszałkowski województwa Śląskiego podczas oceny PROM 2014-2021.
5. W Programie dominowały projekty infrastrukturalno-przestrzenne, przyczyniające się do realizacji Celu A: *Rozwój infrastrukturalno–przestrzenny z zachowaniem dziedzictwa kulturowego*. Uzyskane w wyniku realizacji produkty polegały na przebudowie lub realizacji obiektów infrastruktury technicznej. Zakres rezultatów osiągniętych poprzez realizację PROM 2014-2021 jest na tym polu widoczny i odzwierciedla poniesione nakłady. Przeprowadzone działania infrastrukturalne miały różną skalę i polegały między innymi na:
 - remontach konserwatorskich i przebudowie budynków objętych ochroną konserwatorską zarówno mieszkaniowych jak i użytkowych,
 - termomodernizacji budynków (przede wszystkim budynków mieszkalnych będących w zasobach spółdzielni mieszkaniowych),
 - zagospodarowaniu przestrzeni publicznych na cele rekreacyjne,
 - modernizacji układu komunikacyjnego, remont ulic i chodników
 - modernizacji obiektów sportowych czy rekreacyjnych,
 - budowie, modernizacji parków rekreacyjno–wypoczynkowych,
 - budowie placów zabaw,
 - modernizacji obiektów służących integracji społeczności lokalnej.
6. Uzupełnieniem działań infrastrukturalnych, a za zarazem najbardziej istotnym z punktu widzenia działań rewitalizacyjnych były projekty społeczne, które wpływają na realizację Celu C: *Zapobieganie problemom społecznym i patologiom na obszarach objętych rewitalizacją*. W ramach PROM 2014-2021 zrealizowano projekty polegające na poprawie bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałaniu przestępczości, jak również projekty dotyczące aktywizacji zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji, a także projekty prowadzące do zwiększenia

integracji społecznej osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem, osób starszych lub niepełnosprawnych.

7. Równie ważnym instrumentem stymulującym proces rewitalizacji są działania gospodarcze realizujące Cel B: *Aktywizacja gospodarcza obszarów rewitalizowanych* wpływające na tworzenie lub poprawę warunków i infrastruktury dla rozwoju przedsiębiorczości, wspieranie aktywności lokalnej, a także działania wspierające aktywizację zawodową osób wykluczonych społecznie. Istotnym elementem jest również zagospodarowanie kompleksu obiektów przemysłowych byłej fabryki BEFA, czy remonty pawilonów handlowych znajdujących się w zasobach osiedlowych spółdzielni mieszkaniowych.

III. PODSUMOWANIE PROCESU REWITALIZACJI W BIELSKU-BIAŁEJ DO ROKU 2021 ORAZ REKOMENDACJE DO DALSZYCH DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH NA PODSTAWIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI *(na podstawie ustawy o rewitalizacji)*

III.1 Podsumowanie procesu rewitalizacji w Bielsku-Białej do roku 2021

1. Przyjęcie przez Radę Miejską w Bielsku-Białej PROM 2014-2021 pozwoliło na osiągnięcie koncentracji działań i środków w wyznaczonym obszarze rewitalizacji, gdzie występowała największa koncentracja zjawisk kryzysowych.
2. Działania rewitalizacyjne dają wymierne efekty w dłuższej perspektywie czasu, co jest konsekwentnie realizowane na terenie miasta Bielska-Białej od 2004 roku.
3. Posiadanie Programu rewitalizacji stworzyło możliwość ubiegania się o środki finansowe na działania rewitalizacyjne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2021.
4. Zakończono realizację 31 projektów, a 16 jest w trakcie realizacji, co stanowi 72,31% wszystkich projektów. Oznacza to, że działania zaplanowane w PROM 2014-2021 zostały właściwie dobrane, aby możliwe było osiągnięcie

zaplanowanych celów zarówno programu rewitalizacji jak i całego procesu rewitalizacji.

5. Finansowa realizacja Programu wynosi niespełna 30% zaplanowanego budżetu Programu. Sytuacja ta spowodowana jest brakiem wystarczających środków finansowych zarówno własnych projektodawców jak i możliwości pozyskania ich ze źródeł zewnętrznych. Ogólna w ostatnich latach tendencja ograniczania inwestycji spowodowana jest również niekorzystną sytuacją gospodarczą spowodowaną wystąpieniem pandemii COVID-19 i koniecznością zaangażowania środków finansowych w niwelowanie jej skutków.
6. Przyjęcie i realizacja zadań ujętych w PROM 2014-2021 przyniosły zauważalne skutki w sferze infrastrukturalno-przestrzennej (co widoczne jest na załączonej dokumentacji fotograficznej), a także w sferze społeczno-gospodarczej. Najbardziej zauważalnymi pozytywnymi aspektami podjętych działań rewitalizacyjnych są:
 - wzrost działalności inwestycyjnej i remontowej,
 - zwiększenie obrotu nieruchomościami – co jest zauważalne po ilości wydawanych zaświadczeń o położeniu działki na obszarze rewitalizacji,
 - zmniejszenie ilości pustostanów,
 - poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej,
 - wzrost wartości nieruchomości,
 - poprawa układu komunikacyjnego na obszarze rewitalizacji,
 - rozwój przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji,
 - przywrócenie, zagospodarowanie nieużytkowanych dotychczas obiektów czy kompleksów przemysłowych,
 - redukcja zjawisk patologii społecznych i wykluczenia społecznego poprzez organizację różnych form aktywizacji mieszkańców obszaru rewitalizacji (kursy zawodowe, zajęcia aktywizujące, itp.),
 - poprawa poziomu bezpieczeństwa poprzez sukcesywnie rozbudowywany system monitoringu wizyjnego,
 - rozwój aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji, który widoczny jest poprzez aktywne uczestnictwo w imprezach odbywających się na terenie obszaru rewitalizacji, czy też uczestnictwo w programach realizowanych w ramach projektów zgłoszonych do PROM 2014-2021.

7. PROM 2014-2021, chociaż do tej pory nie było takiego ustawowego obowiązku jest dokumentem programowym spójnym z najważniejszymi dokumentami strategicznymi miasta, tj. *Strategią Rozwoju Miasta Bielska-Białej do 2020 r.* i *Strategią rozwiązywania problemów społecznych miasta Bielska-Białej do 2020 r.* wyznaczającym główne kierunki działań w tym zakresie zarówno dla podmiotów publicznych jak i prywatnych planujących działania na obszarze rewitalizacji.
8. PROM 2014-2021 jest jednym z nielicznych programów w Polsce, których realizacja prawie w połowie uzależniona jest od sektora prywatnego. Miasto daje podmiotom prywatnym, z jednej strony możliwość bezpośredniego włączenia się w proces rewitalizacji, ale z drugiej strony ponosi ryzyko, niezrealizowania projektów, a w konsekwencji nieosiągnięcia zakładanych celów.

III.2 Rekomendacje do dalszych działań rewitalizacyjnych w Bielsku-Białej

1. Pierwszym ważnym zagadnieniem jest opracowanie rzeczowej i bazującej na weryfikowalnych danych delimitacji obszarów zdegradowanych zgodnych z wymogami ustawy o rewitalizacji. Analiza taka powinna obejmować cały obszar miasta, bazować na jasno opisanej metodyce, odzwierciedlać wszystkie grupy problemów wskazane w ustawie o rewitalizacji.
2. Ze względu na ograniczenia zarówno obszarowe jak i ludnościowe (obszar rewitalizacji nie może przekraczać 20% powierzchni gminy oraz nie może być zamieszkały przez więcej niż 30% jej mieszkańców) należy diagnozę prowadzić w podziale wewnątrzmijskim, przyjmując za jednostkę referencyjną - opracowany na potrzeby diagnozy rewitalizacyjnej podział miasta na jednostki urbanistyczne (wyznaczono 88 jednostek urbanistycznych). Umożliwi to wykonanie diagnozy bardziej szczegółowej niż miało to miejsce przy delimitacji obszaru rewitalizacji w PROM 2014-2021 (który odnosił się do obszaru całego osiedla; za obszar rewitalizacji uznano 8 z 30 osiedli). Podział na jednostki urbanistyczne pozwoli działaniami rewitalizacyjnymi objąć fragmenty osiedli, gdzie występuje największa koncentracja zjawisk kryzysowych. Analiza danych w podziale wewnątrzmijskim (na jednostki urbanistyczne), pozwala w bardziej

zrównoważony sposób prowadzić politykę rozwoju, dla której Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem operacyjnym oraz szybciej i efektywniej reagować na pojawiające się symptomy kryzysu. Dobra diagnoza, szczególnie w warstwie społecznej (zarówno w wymiarze problemowym, ale i prezentacyjnym) daje szansę ukazania społeczności lokalnej złożoności problemów społeczno-ekonomicznych miasta, jakie są podstawą do prowadzenia działań rewitalizacyjnych.

3. Ze względu na ograniczoną ilość środków finansowych jakie gmina może przeznaczyć na działania rewitalizacyjne (zarówno własnych jak i zewnętrznych), a za razem oczekiwaniu społecznym sprawczości przyjmowanych programów, na etapie opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji zasadna wydaje się większa koncentracja terytorialna obszaru rewitalizacji lub utworzenie Specjalnej Strefy Rewitalizacji dla małego fragmentu.
4. Zintegrowana diagnoza miasta, która została wykonana na potrzeby opracowania *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku*, *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych*, a także *Gminnego Programu Rewitalizacji* pokazała, że zastosowana metodyka analiz i pozyskane w tym układzie dane, mogą posłużyć do systematycznego badania stanu funkcjonowania miasta jak również monitorowania efektów wdrażania dokumentów strategicznych. Działania zintegrowane pozwalają na osiągnięcie zgodności z ustawą o rewitalizacji, gdzie obligatoryjnie należy wykazać spójność Gminnego Programu Rewitalizacji z wymienionymi wyżej dokumentami strategicznymi miasta jak również, ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta.
5. Zgodnie z nowym podejściem do działań rewitalizacyjnych, tzw. *Rewitalizacja 3.0* zakłada, że działania ujęte w GPR w głównej mierze powinny skupiać się na zagadnieniach/działaniach społecznych, skierowanych do społeczności lokalnej obszaru rewitalizacji dotyczących polepszania jakości życia ludzi i rozwoju ich kompetencji, możliwości, zdolności w różnych rolach (np. jako konsumentów, pracowników, przedsiębiorców, członków rodziny lub społeczności, etc.). Działania infrastrukturalne powinny być realizowane tylko w sytuacji, gdy ich realizacja jest niezbędna do realizacji działań społecznych.

6. Należy kontynuować formułę partnerskiego włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji, która zapoczątkowana była przy tworzeniu i wdrażaniu PROM 2014-2021, gdzie społeczność lokalna zaangażowana była w proces rewitalizacji – prawie połowa projektów była realizowana przez sektor prywatny. Na etapie opracowania gminnego programu rewitalizacji należy zachować tą formułę i włączać interesariuszy od etapu konsultacji do współdecydowania lub współrealizowania. W ustawie o rewitalizacji bardzo rozbudowano proces partycypacji społecznej, tworząc procedury, wymagające odpowiednich technik i działań.
7. Formułując zapisy gminnego programu rewitalizacji rekomenduje się, aby uwzględnić zapisy dokumentów regionalnych dotyczących finansowania UE w nowej perspektywie finansowej *Fundusze Europejskie dla Śląskiego na lata 2021-2027 v. 2.1.*, w szczególności zapisy dotyczące możliwości uzyskania wsparcia finansowego, m.in.:
 - a. preferencję w otrzymaniu wsparcia (w wielu priorytetach RPO WSL 2021-2027) będą miały projekty realizowane na obszarach rewitalizacji, wskazanych w gminnych programach rewitalizacji (cyt.: *„Gminne programy rewitalizacji powinny zawierać m.in. wykaz operacji/projektów, które mogą być wspierane*),
 - b. preferowane będą działania obejmujące: *„zagospodarowanie terenów i obiektów w miastach, w tym obiektów po-górnicznych /poprzemysłowych/ powojkowych/popegeerowskich/po-kolejowych wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia”*,
 - c. wsparcie będzie ukierunkowane na działania: *„kompleksowe, odpowiadające na wyzwania i problemy społeczne obszarów rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązań zrównoważonych, niskoemisyjnych, zasobooszczędnych, wykorzystaniem zielonej i błękitnej infrastruktury, przywróceniem i poprawą jakości środowiska naturalnego oraz dostosowaniem obiektów i przestrzeni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Promowane będzie wspieranie rozwiązań cyfrowych, zwłaszcza zdalnego dostępu do usług publicznych, dostępnych w rewitalizowanych obiektach i przestrzeniach”*,
 - d. wsparcie przeznaczone będzie także: *„na kontynuację procesu wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych”*,

objętych rewitalizacją w oparciu o Gminne Programy Rewitalizacji, spełniające wymogi strategii terytorialnych w formule innego instrumentu terytorialnego, opisanego w Umowie Partnerstwa”.

8. W związku z powyższym rekomenduje się, aby wszystkie projekty, które nie zostaną zakończone przed uchwaleniem Gminnego Programu Rewitalizacji i będą zgodne z jego celami (o ile projektodawcy wykażą taką wolę i chęć) zostały wpisane na listę projektów GPR.
9. Rekomenduje się, aby planując działania rewitalizacyjne w obiektach mieszkaniowych projekty mieszkaniowe na obszarze rewitalizacji spełniały zasadę „mix społecznego” - tłumaczonego jako „przemieszanie społeczne”. Oznacza wzajemne przenikanie się różnych form mieszkalnictwa i użytkujących dane zasoby grup społecznych. Takie zróżnicowanie struktur społecznych (grup społeczno-zawodowych) i mieszkalnictwa sprzyja wzajemnemu zainteresowaniu, empatii, poznaniu, wzrostowi kapitału ludzkiego i kapitału społecznego. Pozwala też przedstawicielom nieuprzywilejowanych grup społecznych na codzienne kontakty z innymi grupami społecznymi. W zakresie społecznej polityki mieszkaniowej zasada przemieszania społecznego jest uważana na optymalny model realizacji inwestycji mieszkaniowych i ich lokalizacji. Nie prowadzi do tworzenia jednorodnych skupisk mieszkańców o niskim potencjale dochodowym i do silnej segregacji społecznej, eliminuje ryzyko powstawania gett zamieszkałych przez wykluczone lub zagrożone wykluczeniem grupy społeczne. W budynkach powinny docelowo mieszkać osoby o różnym poziomie zamożności, przez co żaden z tych obszarów nie byłby „lepszy” lub „gorszy”, zarezerwowany dla bogatych lub dla biednych. Pozwala to również zapobiegać zjawisku gentryfikacji, rozumianej jako *„...proces, w którym gospodarstwa domowe o wyższych dochodach wypierają mieszkańców dzielnicy o niskich dochodach, zmieniając zasadniczy charakter tej dzielnicy”*. Istotny pozostaje również temat sprawiedliwości społecznej i powstrzymanie trendu, w którym miasta stają się przestrzeniami konkurencji i wykluczenia, gdzie ceny mieszkań doprowadzają do wyprowadzki sporej części najbardziej zmarginalizowanych osób, które do tej pory tam mieszkały.
10. Pandemia COVID-19, pokazała, że miejsca (głównie starówki) w wyniku nałożonych na ludność ograniczeń opustoszały, gdyż obiekty wokół rynku zostały

przeznaczone na funkcję gastronomiczno-noclegową. Rosnący popyt turystyczny z jednej strony pozwala na rozwój gospodarczy obszarów rewitalizacji, ale z drugiej strony pozbawia go dotychczasowych mieszkańców, którzy „wypychani” są do coraz bardziej nieprzystępnego rynku mieszkaniowego. W ich miejsce pojawiają się luksusowe apartamenty. Takie działania prowadzą do gentryfikacji tych obszarów. Kluczowym problemem w przemyśleniu na nowo dzielnic śródmiejskich jest fakt, iż w wyniku ograniczeń pandemicznych stały się „pustymi skorupami”. Powstaje potrzeba zaproponowania nowego, bardziej równościowego i zrównoważonego wzorca turystyki miejskiej. Opisana sytuacja występuje nie tylko w Bielsku-Białej, ale w większości miast Europejskich (szczególnie w dzielnicach śródmiejskich) i powiązana jest ze zjawiskiem depopulacji. Wyzwaniem jest znalezienie sposobu na ponowne zaludnienie historycznych centrów pozwalające na zgodne współżycie mieszkańców i turystów. Ideałem staje się dziś miasto o zabudowie, w której miejsca pracy, usługi (również publiczne) mają różnorodną funkcję (w tym mieszkaniową), które zamieszkiwane jest przez różne grupy społeczne, a sąsiadujące ze sobą budynki, tworzą przestrzeń inspirującą do rozwoju życia społecznego i przedsiębiorczości.

11. W sytuacji konstruowania założeń monitorowania i oceny procesu w kolejnym programie rewitalizacji (gminnym programie rewitalizacji – GPR) system kontroli efektów powinien być skoncentrowany wokół monitoringu stopnia realizacji celów strategicznych GPR. Oznacza to, iż zarówno kontrola efektów osiągniętych na poziomie projektów, jak i efektów osiągniętych na poziomie całej polityki rewitalizacyjnej powinny zostać ujmowane w układzie celów GPR. Kluczowym działaniem na poziomie tworzenia GPR będzie więc konieczność opomiarowania jego celów.
12. Ostatnia rekomendacja dotyczy działań realizowanych na terenie osiedli mieszkaniowych (blokowisk), aby nie ograniczały się one tylko do estetyzacji osiedli, ale przybrały formę głębszej rewitalizacji, np. poprzez dostosowanie do nowych trendów ekologicznych - większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, budowę podziemnych garaży, co pozwoli tereny naziemne zagospodarować np. na tereny rekreacyjne służące poprawie jakości życia społeczności lokalnej itd.

Spis Tabel

Tabela 1. Wskaźniki monitorowania procesu rewitalizacji wraz z wartościami w 2017 i 2021 roku.....	13
Tabela 2. Osoby, którym decyzją przyznano świadczenie z powodu ubóstwa stan na 2017 r. i 2021 r.....	14
Tabela 3. Przedsiębiorczość na obszarze rewitalizacji.....	15
Tabela 4. Formy aktywizacji ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny w 2021 roku.	16
Tabela 5. Organizacje pozarządowe realizujące w 2021 r. zadania z zakresu polityki społecznej i ochrony zdrowia wyłonione w drodze otwartych konkursów ofert.....	18
Tabela 6. Wybrane wskaźniki, które będą monitorowane przez Sekretariat RIT dla projektów realizowanych w ramach RIT na terenie Bielska-Białej	23
Tabela 7. Realizacja w latach 2015-2021 projektów ujętych w PROM	36
Tabela 8. Stan realizacji projektów wskazanych do realizacji w PROM na lata 2014-2021 .	36
Tabela 9. Lista celów rewitalizacji wraz z kierunkami działań oraz zakończonymi projektami, które przyczyniły się do ich realizacji (numery w tabeli odpowiadają numerom projektów w PROM)	40

Załącznik 1 – MONITORING ZMIAN W FIZJONOMII OBSZARU REWITALIZACJI MIASTA BIELSKA-BIAŁEJ

*Zdjęcia projektów infrastrukturalnych ujętych w „Programie
Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej
na lata 2014-2021”*

Bielsko-Biała, kwiecień 2022 r.

Projekt nr 1 - „Plac zabaw Osiedle Grażyny”

Lokalizacja: Osiedle Grażyny

Projekt nr 4 - „Miejskie Centrum Usług Społecznościowych – Wzgórze 14”

Lokalizacja: ul. Wzgórze 14

Projekt nr 5 – „Remont elewacji budynku przy ul. Waryńskiego 4”

Lokalizacja: ul. Ludwika Waryńskiego 4

Projekt nr 8 - „Rynek 16/ul. Słowackiego 1 b”

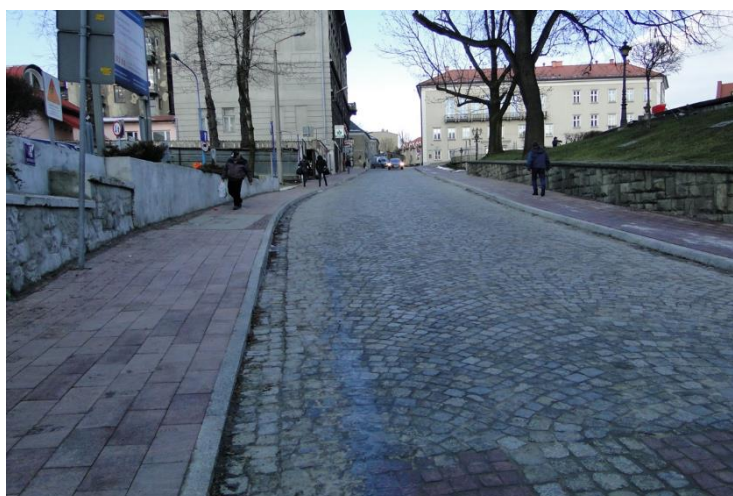
Lokalizacja: ul. Rynek 1/ul. Juliusza Słowackiego 1b

Projekt nr 10 – „Kraśińskiego 20 C”

Lokalizacja: ul. Zygmunta Krasickiego 20 C

Projekt nr 14 – „Przebudowa ul. Władysława Sikorskiego”

Lokalizacja: ul. Władysława Sikorskiego

**Projekt nr 15 - „Przebudowa ciągu pieszego prowadzącego z pl. Św. Mikołaja
na ul. Władysława Sikorskiego”**

Lokalizacja: ul. Schodowa

**Projekt nr 16 – „Rozbudowa ul. Sobieskiego (ul. św. Trójcy do ronda przy
pl. Zwycięstwa)”**

Lokalizacja: ul. Schodowa

Projekt nr 17 – „Modernizacja budynku Plac św. Mikołaja 14”

Lokalizacja: pl. Św. Mikołaja 14

Projekt nr 18 - „Modernizacja, przebudowa i adaptacja budynku przy ul. Rynek 25/pl. Św. Mikołaja 12”

Lokalizacja: ul. Rynek 25

Lokalizacja: pl. Św. Mikołaja 12

Projekt nr 20 – „Bezpieczne i zdrowe dzieci – bezcenna wartość”

Lokalizacja: ul. Jana Sobieskiego 83

Lokalizacja: ul. Jana Sobieskiego 83

Projekt nr 21 - „Aktywny senior - rozbudowa jadalni wraz z nadbudową w DPS”

Lokalizacja: ul. Żywiecka 15

Projekt nr 22- „Wzmacnianie potencjału społeczności lokalnych poprzez kulturę: BCK”

Lokalizacja: ul. Juliusza Słowackiego 27 i 27 a

Projekt nr 23 - „Willa Sixta: Galeria Bielska BWA”

Lokalizacja: ul. Adama Mickiewicza 24

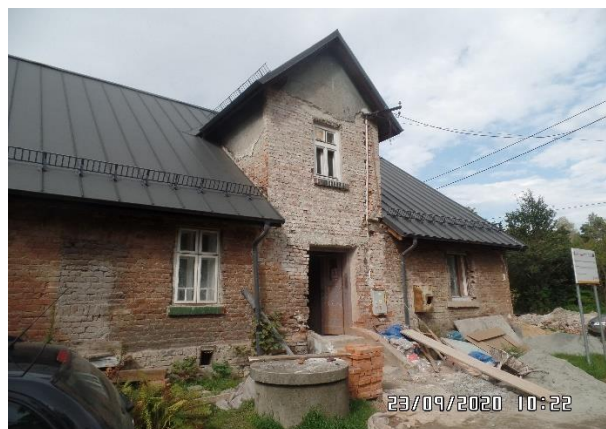
Projekt nr 27 – „Rozwój mieszkalnictwa socjalnego i chronionego w Bielsku-Białej”

Lokalizacja: ul. Czerwona 5

Lokalizacja: ul. Graniczna 4, 6

Lokalizacja: Karpacka 170

Lokalizacja: ul. Jana Kochanowskiego 1, 1a, 3, 5, 5a, 7

Lokalizacja.: ul. Sikornik 12

Lokalizacja: ul. Sikornik 12 a

Lokalizacja: ul. Żywiecka 131

Projekt nr 28 - „Remont elewacji, dachu – ul. 11 Listopada 61”

Lokalizacja: ul. 11 Listopada 61

Projekt nr 29 - „Remont elewacji, dachu – ul. 11 Listopada 65”

Lokalizacja: ul. 11 Listopada 65

Projekt nr 30 i 31 – „Remont elewacji, dachu ul. Komorowicka 8” i „Remont elewacji, dachu ul. Komorowicka 10”

Lokalizacja: ul. Komorowicka 8,10

Projekt nr 32 – „Remont elewacji, dachu ul. Komorowicka 15”

Lokalizacja: ul. Komorowicka 15

Projekt nr 33 - „Remont elewacji, dachu ul. Łukowa 5

Lokalizacja: ul. Łukowa 5

Projekt nr 34 – „Remont elewacji, dachu ul. Wyzwolenia 6a”

Lokalizacja: ul. Wyzwolenia 6a

Projekt nr 35, 36 – „Centrum Kultury i Nauki Leonardo” i – „Inkubator Przedsiębiorczości społecznej, rehabilitacji i profilaktyki uzależnień – Inkubator społeczny”

Lokalizacja: ul. Stefanii Sempołowskiej 13

Projekt nr 37 – „Zachowajmy przeszłość, aby ubogacić przyszłość – Muzeum Diecezjalne”

Lokalizacja: ul. Schodowa 2

Projekt nr 39 – „Klub osiedlowy Śródmiejskiej Spółdzielni Mieszkaniowej”

Lokalizacja: ul. ks. Stanisława Stojałowskiego 44

Projekt nr 41 – „Likwidacja barier architektonicznych Śródmiejskiej Spółdzielni Mieszkaniowej”

Lokalizacja: ul. Kierowa 10

Projekt nr 42 – „Ośrodek Rekreacji Konnej”

Lokalizacja: ul. Jeździecka

Projekt nr 43 – „Termomodernizacja budynków – zasób Karpackiej Spółdzielni Mieszkaniowej Jedn. A1, B1 i Giewont

Lokalizacja: ul. Pięciu Stawów/ul. Morskie Oko

Lokalizacja: ul. Pięciu Stawów

Projekt nr 44 – „Utworzenie Centrum Animacji Twórczych DRACHMA”

Lokalizacja: ul. 1 Maja 24

Projekt nr 45 – „Reklamowy raj”

Lokalizacja: ul. Jutrzenki

Projekt nr 46 – „Remont zabytkowej kapliczki na Os. Langiewicza”

Lokalizacja: Os. Langiewicza

Projekt nr 48 – „Poprawa dostępności działalności Klubu BEST”

Lokalizacja: ul. Jutrzenki 18

Projekt nr 49 – „Modelowy plac zabaw ul. Żółtych Kłosów z instruktażem”

Lokalizacja: os. Żółte Łany

Projekt nr 50 – „Boisko wielofunkcyjne Os. Karpackie, Jedn. B”

Lokalizacja: os. Karpackie

Projekt nr 51 – „Punkt przedszkolny (integracyjny) – żłobek Os. Złote Łany”

Lokalizacja: ul. Jutrzenki 18

Projekt nr 52 i 53 – „Kompleksowa renowacja zespołu nieruchomości „NOWE MIASTO” - d. BEFA i „Stworzenie otwartej miejskiej przestrzeni „NOWE MIASTO”

Lokalizacja: ul. Legionów 26/28

Projekt nr 58 – „Miasteczko Innowacji w Gemini Park”

Lokalizacja: ul. Leszczyńska

Projekt nr 62 – „Willa Steffana”

Lokalizacja: ul. 1 Maja 30

Projekt nr 63 – „Renowacja i adaptacja XVIII wiecznego obiektu”

Lokalizacja: ul. Celna 2

Projekt nr 64 – „NARNIU”

Lokalizacja: ul. Legionów 30

Projekt nr 65 – „Korzenie edukacji”

Lokalizacja: pl. Marcina Lutra 7

Projekt nr 66 – „Centrum aktywności międzypokoleniowej”

Lokalizacja: Partyzantów 52

Projekt nr 67 – „Nowe życie w starych -nowych budynkach – Etap I”

Lokalizacja: ul. Romana Dmowskiego 6 i 10

Lokalizacja: Pankiewicza 7

Lokalizacja: Cieszyńska 18

Lokalizacja: ul. Rynek 16/ul. Juliusza Słowackiego 1b

Lokalizacja: ul. Rynek 11

Lokalizacja: pl. Św. Mikołaja 12

Lokalizacja: pl. Św. Mikołaja 7

Lokalizacja: ul. Jana Sobieskiego 19

Lokalizacja: ul. Jana Sobieskiego 13

Lokalizacja: ul. Jana Sobieskiego 2/4

Projekt nr 68 - „Nowe życie w starych – nowych budynkach – etap II”

Lokalizacja: ul. Wzgórze 11

Lokalizacja: 11 Listopada22/ Stojałowskiego 11

Lokalizacja: ul. 11 Listopada 20/ul. ks. Stanisława Stojalskiego 9

Lokalizacja: ul. Rynek 32/ul. Kościelna 1

Projekt nr 69 – „Modernizacja budynków przy ul. 1 Maja 22, 28, 30”

Lokalizacja: ul. 1 Maja 22, 28, 30

Projekt nr 70 – „Akademia Wiedzy Istotnej”

Lokalizacja: ul. 11 Listopada 56/ul. Głęboka 5